

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАЛАНЛЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ III ЧАКЫРЫЛЫШ I СЕССИЯСЕ

КАРАР № 1

Баланлы

«08» ноябрь 2019 ел

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге территориясендә төзеклөндөрү, чисталыкны һәм тәртипне саклау кагыйдөләрен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Баланлы авыл жирлеге территориясендә тулаем төзеклөндөрү объектларын чиста һәм тәртиптә тотуга бердәм таләпләр билгеләү, «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Баланлы авыл жирлеге территориясендә төзеклөндөрү Кагыйдөләрен раслау, чисталыкны һәм тәртипне саклау турында» карар проекты буенча гавами тыңлау нәтижеләре хакында бәяләмә бирү максатларында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Баланлы авыл жирлеге Советы КАРАР БИРДЕ:

1. ТР Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл жирлеге территориясендә төзеклөндөрү, чисталык һәм тәртипне саклау кагыйдөләрен, әлеге карарның 1 нче кушымтасы нигезендә, яңа редакциядә расларга.

2. Баланлы авыл жирлеге Советының XXXVIII сессиясе «Баланлы авыл жирлеген төзеклөндөрү кагыйдөләрен раслау турында» 2018 елның 26 октябрэндәге 2 номерлы карарын үз көчен югалткан дип санарга.

3. Әлеге карарны Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында Баланлы авыл жирлеге битендә урнаштырырга (<http://muslumovo.tatarstan.ru/rus/balanni.htm>)

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Баланлы авыл жирлеге Башлыгы

И.И.Исламова

Баланлы авыл җирлеге
Советының
«08» ноябрь 2019 ел
1 номерлы карарына
1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы
Баланлы авыл җирлеге территориясендә
төзекләндерү, чисталыкны һәм тәртипне саклау кагыйдәләре

I. Гомуми нигезләмәләр

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү, чисталык һәм тәртип кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законны үтәү йөзеннән, әйләнә-тирәлекне саклау, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары һәм муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә эшлэнгән.

2. Әлеге кагыйдәләр, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә, барлык физик һәм юридик затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

3. Әлеге кагыйдәләр Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баланлы авыл җирлегенең барлык территориясендә (алга таба – авыл җирлеге) гамәлдә һәм түбәндәге таләпләрне куя:

1) биналарны (торак йортларны да кертеп), алар урнашкан корылмаларны һәм җир кишәрлекләрен тоту буенча тиешле биналарның һәм корылмаларның тышкы күренешенә;

2) төзекләндерү эшләре исемлегенә һәм аларны башкаруның даимлегенә;

3) якин-тирә территорияләрне төзекләндерүдә биналарның (алардагы биналарның) һәм корылмаларның милекчеләренең катнашу тәртибен билгеләүгә;

4) авыл җирлеге территориясен төзекләндерүне оештыру (урамнарны яктырту, территорияләрне яшелләндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту) буенча.

4. Территорияләрне төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шәһәр төзелеше һәм җир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдәләр, дөүләт стандартлары, авыл җирлегенең генераль планы, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, билгелэнгән тәртиптә расланган проект документлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Бу кагыйдәләр авыл җирлеге территориясендә көнкүреш һәм сәнэгать калдыкларын җыю, чыгару, ташу, утильләштерү һәм эшкәртү буенча мөнәсәбәтләрне җайга салмый.

Төп төшенчәләр

6. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

архитектур яктырту - кичке вакытта сэнгати-тээсирле визуаль мохит формалаштыру, әлеге Кагыйдәләрдә каралган очракларда аерым урнашкан бинаны яисә корылманы, биналар комплексын, мәдәни мирас объектларын, тарихи биналарны, төзекләндерү элементларын, архитектура-ландшафт объектларын караңгылыктан һәм образлы интерпретацияләүдән ачыклау өчен кулланыла;

барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектурасы-авыл җирлегенең тышкы

кыяфәтен барлыкка китерүче бина фасадларының һәм территорияләренең архитектура-сәнгать һәм шәһәр төзелеше үзенчәлекләре;

бина - автоном рәвештә яшәргә, реконструкцияләнергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин булган бердәм күләм төзелеш системасын (төзелешкә бер рәхсәт нигезендә төзелгән) тәшкил итүче капитал төзелеш объекты;

биналарның һәм корылмаларның, шул исәптән капитал булмаган (фасадларның төсле карары) фасадларының колористик карары паспорты - билгеләнгән тәртиптә килештерелгән, фасадларның бердәм архитектура һәм төс чишелешен (фасадларны да кертеп) билгели торган, тышкы бизәлешенә таләпләргә билгели торган документ;

вәкаләтле органнар-үз компетенциясе кысаларында авыл җирлеге территориясен төзекләндерүне оештыруны, координацияләүне һәм тикшереп торуну гамәлгә ашыручы Татарстан Республикасы ММР Башкарма комитетының функциональ һәм территорияль органнары;

вертикаль яшелләндерү - биналарның фасад өслекләрен һәм корылмаларны, шул исәптән балконнарны, лоджийларны, галереяларны, терәк стеналарын һ.б. кулланып, аларда стационар һәм мобиль яшел утыртмаларны урнаштыру;

витрина-фасадның бер өлешен биләп торган тоташ пыяла рәвешендә пыяла уем (тәрәзә, витраж);

газон - махсус сайлап алынган үләннәр орлыгыннан торган үлән катламы, ул утырту өчен фон буларак та кулланыла. Парк корылмалары һәм ландшафт композициясенә мөһтәбәтле элемент, шулай ук табигый үлән үсемлеге булып тора;

гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр- гомуми файдаланудагы территорияләрдә урнашкан скверлар, парклар, бакчалар һәм бульварлар;

декоратив-монументаль сәнгать - ул төзекләндерү элементлары, шул исәптән массакүләм йөрү биналары һәм корылмалары, гомуми файдалану территорияләре өчен, декоратив-сәнгать бизәлешен кулланып махсус билгеләнгән кече архитектура формалары;

декоратив-сәнгати бизәлеш - монументаль яисә декоратив сыннар рәвешендәге декоратив-монументаль сәнгать элементлары, монументаль яисә декоратив рәсем сәнгате, мурала, мозаика, орнамент, стрит-арт, инсталляция, барельеф, нәфис металл һәм объектның сәнгатьләгән һәм имиджын күтәрүгә йогынты ясып торган башка төрләр;

жәмәгать транспортын көтү тукталышы-жәмәгать транспорты тукталышлары, пассажирларны утырту һәм төшерү, жәмәгать транспорты пассажирларына көтү зонасы булган махсус җиһазландырылган майданчык;

жәяүлеләр зоналары-транзит хәрәкәт итү максатларында халык йери торган һәм билгеле бер характеристикаларга ия булган авыл җирлеге территориясе участкалары Урамнан тыш һәм җир өсте жәмәгать транспорты тукталышлары булу, хезмәт күрсәтү объектларының, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең, рекреацияләргә югары концентрациясе һ.б. жәяүлеләр агымнарының суммар тыгызлыгы. Жәяүлеләр зоналары эспланадаларда, жәяүлеләр урамнарында, торақ пункт майданнарының жәяүлеләр өлешләрендә формалашырга мөмкин;

жәмелдәүче яктылык - яктылык агымы характеристикаларын (төс, яктылык, чиратлашу һ.б.) алмаштыруны күздә тотып торган динамик нәтижә;

җир кишәрлеге - Җир өслегенә характеристикалары булган, аны индивидуаль билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган өлеш;

җир эшләре - авыл җирлегендә грунт катламын бозу яки камилләштерү юлы белән җир катламын алу, грунт жәю яки камилләштерелгән юллар һәм тротуарлар жәю (салу) белән бәйлә эшләр.

җирле әһәмияттәге автомобиль юлы – транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм автомобиль юлына бүлөп бирелгән полоса чикләрендәге җир кишәрлекләрен, аларда яки алар астында урнашкан конструктив элементларны (юл

полотносы, юл өслеге һәм шуңа охшаш элементлар), технологик өлеше булган юл корылмаларын – саклагыч юл корылмалары, ясалма юл корылмалары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементларын – үз эченә алган транспорт инфраструктурасы объекты;

жирле әһәмияттәге юлларны карап тоту-юл, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатация халәтенә булышлык итүче эшләр комплексы;

инженерлык коммуникацияләре – авыл жирлеге территориясендә булган яки төзелүче суүткәргеч, канализация, жылылык, торба үткәргечләр, электр тапшыру линияләре, элемент һәм башка инженерлык корылмаларынан торган тәэмин итү челтәрләре;

йорт алды территориясе - яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары булган күпфатирлы йорт урнашкан жир кишәрлеге, әлеге йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән һәм күрсәтелгән жир кишәрлегендә урнашкан башка объектлар;

йорт биләмәсе - ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан жир кишәрлеге;

йорт яны территориясе-яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары булган, әлеге йортны хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән һәм әлеге жир кишәрлегендә урнашкан объектлар;

ишегалды корылмалары - жир кишәрлегендә урнашкан вакытлы ярдәмче корылмалар (базлар, күгәрчен кетәге, сарайлар һ.б.);

квартал эчендәге (жирле) юл - магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына кадәр транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

килеп туган төзелешнең тышкы архитектур йөзен бозу - авыл жирлегендә барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектур йөзен саклау кирәклеген исәпкә алып, урнаштыруга рөхсәт ителә торган һәм рөхсәт ителми торган тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларының тибына һәм төренә карата таләпләрне, шул исәптән тышкы күренешкә яисә мондый конструкцияләрне урнаштыру урынына таләпләрне үтәмәү;

күрсәткечләр: - урамнарның, йортларның, подъездларның һәм фатирларның исемнәре, янғын гидранты, грунт геодезик билгеләре, магистраль һәм су үткөрү челтәре коелары камералары, канализация, жир асты газүткәргече корылмалары, полигонометрик билге, бина фасадына урнаштырыла торган инвалидлар өчен объектын үтемле булуы күрсәткечләре;

- туризм, мәгариф объектлары, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрнең урнашу урыны турында гомумиләштерелгән мәгълүматны үз эченә алган, аерым торучы стелалар рәвешендә урнаштырыла торган күрсәткечләр;

масса күләм йөрү корылмалары - гомуми майданы 1500 кв. метрдан артып китә торган сәүдә объектлары, административ биналар, күпфункцияле үзәкләр, жәмәгать туклануы предприятиеләре, тамаша объектлары (мәдәни, спорт, театр, күңел ачу);

махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр-санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

махсус сакланылучы табигать территорияләре - табигать комплекслары һәм аеруча табигатьне саклау, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм савыктыру әһәмиятенә ия булган, жирле үзидарә органнары карарлары тарафыннан тулысынча яисә өлешчә хужалык файдалануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән жир, су өслеге һәм алар өстендәге һава киңлеге участкалары;

махсуслаштырылган оешмалар-төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә авыл жирлеге территориясен төзекләндерү өлкәсендә эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы төрле оештыру-хокукый формадагы юридик затлар;

мәгълүмат тапшыруның динамик ысулы-мәгълүматны электрон чыганақлардан һәм таблодан файдаланып тапшыру ысулы, ул мәгълүмат алмашуны күздә тотат;

пыялалы фасад-фасадның бөтен яссылыгын яисә аның шактый өлешен биләп торган тоташ пыяладан эшләнгән фасад

рөхсәтсез чүплек-юридик яисә физик затлар эшчәнлеге барышында барлыкка килгән каты көнкүреш калдыкларын, зур габаритлы, төзелеш калдыкларын, башка чүпчарны рөхсәтсез ташлау (урнаштыру) яки туплау (урнаштыру) (50 кв. м дан артык майданда һәм 30 куб. м дан артык күләмдә);

санитарная очистка территории - сбор с определенной территории, вывоз и утилизация (обезвреживание) твердых бытовых и крупногабаритных отходов;

стационар булмаган сәүдә объекты-ул, күчмә корылмалардан тыш, жир участогы белән тыгыз бәйләнмәгән вакытлыча корылмадан яки вакытлыча корылмадан торган сәүдә объекты (павильон һәм киоск);

суперграфика-фасадларның архитектур-сәнгатьчә бизәлеше алымнарының (рәсем, орнамент, барельеф, мозаика) берсе, ул аның визуаль карашын көчәйтә;

тактиль өслек - өске катлам фактурасының сизелерлек үзгәреше булган өслек;

территорияләрне жыештыру - житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүпчарны, карны махсус билгеләнгән урыннарга жыюга, алып китүгә бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чаралар;

территорияләрне карап тоту-биналар, корылмалар фасадларын, кече архитектура формаларын, киртәләрне, төзелеш майданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, жир кишәрлегендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын үз вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйле чаралар комплексы;

территорияне төзекләндерү - гражданның яшәү шартларын яхшыртуга, авыл жирлеге территориясенә санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, авыл жирлеге территориясен һәм аның территориясендә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир участкаларын, биналарны, корылмаларны, тирә-юньдәге территорияләрне карап тотуга һәм яхшыртуга юнәлтелгән әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру эшчәнлеге;

төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планировка, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм рәсмиләштерү элементлары, шул исәптән бина, корылма фасадлары, кече архитектура формалары, стационар булмаган объектлар, тышкы мәгълүмат урнаштыру чаралары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган күрсәткечләр.

төзекләндерүне торгызу - юлларның, хужалык проездының, тротуарның бөтен киңлегенә сыйфатлы асфальт түшәмәне торгызуны, бордюр ташын кире урнаштыруны, туфракның уңдырышлы катламын торгызуны, газон үләннәре чөчү һәм бозылган яшел үсентеләр утыртып газоннарны ремонтлауны, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын үз эченә алган эшләр комплексы;

түбәнә яшелләндерү-архитектура-ландшафт объектлары (газон, чөчөк түтәлләре, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән майданчыклар һ. б.) төзү өчен бина һәм корылмаларның түбәләрен куллану;

тышкы мәгълүмат чарасын урнаштыру проекты (паспорты) - төзекләндерү элементларының тышкы кыяфәтен һәм төгәл урнашу урынын билгели торган һәм аны идентификацияләү өчен кирәкле башка белешмәләрдән торган Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән расланган, билгеләнгән формадагы документ;

тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы (элмә) - оешма урнашкан урында һәм (яисә) турыдан-туры товарны гамәлгә ашыру урынында урнашкан, биналарны һәм корылмаларны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында хезмәт күрсәтелә торган, шул исәптән, капитал булмаган мәгълүматны кулланучыларга "Кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль закон нигезендә мәҗбүри булган мәгълүматны җиткерү өчен, ә атап әйткәндә, оешманың фирма атамасы (исеме), аның урнашкан урыны (адресы) һәм аның эш режимы турындагы мәгълүматны, шулай ук законны урнаштыру мәҗбүрилеге

яки эш әйләнеше гадәте аркасында урнашкан яисә реклама белән бәйле максатларны эзәрлекләми торган мәгълүматны үз эченә алган мәгълүматны кулланучыларга җиткерү өчен.

тышкы яктырту - караңгы вакытта авыл җирлегенең магистральләрен, урамнарын, майданнарын, паркларын, скверларын, бульварларын, ишегалларын һәм җәяүлеләр юлларын яктырту өчен билгеләнгән элементлар җыелмасы;

ут тартмасы-тышкы мәгълүмат чарасын эзерләү ысулы, бу вакытта конструкция бердәм күләм яки эчке яктылык белән берничә күләмле элементлардан гыйбарәт;

утның тышкы ысулы - ераклыкта урнаштырылган яктылык чыганагы тарафыннан яктыртыла торган мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы;

фасад-бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды). Бинаның төп фасады күз күременә иң зур зонага ия; кагыйдә буларак, магистраль һәм / яки башка әһәмияткә ия урамнарда юнәлдерелгән;

фасадның архитектур үзенчәлекләре - бинаның фасадның, шәһәр төзелеше мохитенең конструктив һәм эстетик сыйфатларын чагылдыра торган аермалы характеристикалары (стиль һәм композицион бөтенлек, ритм, ярашлылык һәм пропорциональ булу, визуаль кабул итү, ачык һәм ябык киңлекләр балансы);

фон конструкцияләре-тышкы мәгълүмат чараларын эшләү ысулы, хәрәфләр, билгеләнешләр һәм декоратив элементлар фон өслегендә урнашкан;

фонсыз конструкцияләр - тышкы мәгълүмат чараларын эзерләү ысулы, корылма аерым хәрәфләрдән, билгеләрдән, тамгалардан, декоратив элементлардан тора;

фриз-фасад яки козырька-горизонталь полоса рәвешендәге декоратив үрнәк элемент;

фронтон - бинаның фасадының соңгы кат тәрәзәләренең югарыгы билгеләреннән яисә чыгып торучы элементлардан фасадның өске ноктасына кадәр үлчәнгән түбәдән югарырак күтәрелүче йомгаклау өлеше;

чикләнгән файдаланудагы яшелләнделгән территорияләр-предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр, торак кварталларның яшелләнделгән территорияләре;

яктыртуның ачык ысулы - яктылык чыганагының аны тарату өчен каршылыклары булмаган мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы;

яңгыр канализациясе- өстән ява торган (яңгыр, кар) суларны юу һәм дренаж суларын транспортировкалау өчен билгеләнгән технологик яктан бәйле инженерлык корылмалары (улаклар, яңгыр сулары, лотоклар һәм торбалар) комплексы;

яшел утыртмалар - табигый һәм ясалма килеп чыккан агач-куаклык һәм үләнчел үсемлекләре җыелмасы (паркларны, урманнарны, махсус сакланылучы табигый территорияләрен, бульварларны, скверларны, бакчаларны, газоннарны, чәчәклекләрне, шулай ук аерым торучы агачларны һәм куакларны да кертеп);

яшелләнделерү - үсемлек компонентларын актив кулланып муниципаль берәмлек тирәлеген формалаштыруны тәмин итә торган территорияне төзекләнделерү һәм ландшафт оешмасы элементы, шулай ук инженерлык эзерлегенең төрле төрләре буенча эшләр үткөрүгә (вертикаль планлаштыру, терраслау, кронирование һ.б.) бәйле комплекслы процесс һәм яшелләнделергән территорияләрне төзекләнделерү: турыдан-туры агач утырту, шул исәптән эре үлчәмнәр, куаклыклар, үләнчел газоннар, чәчәклекләр, альпинарийлар һәм рокарийлар булдыру, махсуслаштырылган бакчалар төзү һ.б.лар төзү белән бәйле комплекслы процесс;

II. Территорияләрне төзекләнделерү, карап тоту һәм җыештыру буенча гомуми таләпләр

7. Авыл җирлегенең бөтен территориясә һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләнделерелгә, карап тотылырга һәм җыештырылырга тиеш.

8. Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шул исәптән җир кишәрлекләрен, җирле әһәмияттәге майданнар, урамнар, юллар, җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, яр буе, скверлар, бульвар, пляжлар, башка объектлар биләгән җир

кишәрлекләрен карап тотуны һәм җыештыруны оештыруны вәкаләтле органнар үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра.

9. Физик һәм юридик затлар, оештыру-хокукий рәвешләренә бәйсез рәвештә, үз милке хокукындагы җир кишәрлеген, бүтән тапшыру яисә мәҗбүри хокуктагы (алга таба - җир кишәрлекләре хокукына ия булганнар) җир кишәрлеген, шулай ук гамәлдәге законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны, махсус оешмаларны үз акчалары исәбеннән мөстәкыйль рәвештә яисә җөлеп итү юлы белән карап тоталар һәм җыештыралар.

Әгәр бина, корылма милек хокукында яки башка әйбер яки мәҗбүри хокукта берничә затка караса, җыештырылырга тиешле территория милек хокукындагы өлешкә яки күчәмсез милек объектына башка хокукка пропорциональ рәвештә билгеләнә.

Әгәр җир участогы территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне карап тоту һәм җыештыру чикләре якларның килешүе белән билгеләнә ала.

Килешү булмаган очракта, җыештырылырга тиешле территория барлык милекчеләр яки башка биналар, корылмаларның хужалары (кулланучылар) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

Физик яки юридик зат карамагында булган җир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, биләмәдәге җир кишәрлегенең фактта килеп туган чиге буенча, шулай ук тирә-юнь территориясе чистартылырга тиеш.

Бина, корылма милек хокукында яки башка әйбер яки мәҗбүри хокукта булган очракта, фасадның эчтәлегенә яклар килешүе белән билгеләнә ала.

Килешү булмаса, фасадның эчтәлегенә милек хокукындагы өлешкә яки күчәмсез милек объектына башка хокукка пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла.

10. Җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту һәм җыештыру муниципаль заказ урнаштыру нәтиҗәләре буенча әлеге эш төрләрен уздыруга конкурста җиңгән махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

11. Күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен һәм тирә - юндәге территорияләрен карап тоту һәм җыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итү ысулларының берсе: торак милекчеләре ширкәте яки торак кооперативы яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар, күпфатирлы йорт белән турыдан - туры идарә иткәндә әлеге йортта биналарның милекчеләре (алга таба - идарәче оешмалар) тарафыннан башкарыла.

12. Индивидуаль торак йортлар территорияләрен һәм якин-тирә территорияләрен карап тоту һәм җыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылар) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

13. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары артыннан карап тоту гамәлгә ашырыла:

1) бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә-милекчеләр яки башка хокукка ия булучылар;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә - муниципаль заказны урнаштыру нәтиҗәләре буенча белешмәләр җитештерүгә конкурс откан вәкаләтле орган яисә махсуслаштырылган оешма;

3) чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә (санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) - әлеге объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә-күпфатирлы йортларда торак биналарның милекчеләре яки идарәче оешмалар;

5) җир өсте коммуникацияләренең, шул исәптән электр челтәрләренең, яктырту челтәрләренең, радиолинияларның сак зоналарында-күрсәтелгән коммуникацияләренең хужалары;

6) җир асты коммуникацияләренең саклау зоналарында (урнаштыру рөхсәт

ителгән очракта) - элеге коммуникацияләрнең хужалары.

14. Урамнардан һәм юллардан грунт һәм өслек суларын читкә жиберү өчен билгеләнгән кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын чистарту һәм жыештыру, яңгыр канализацияләре коллекторларын һәм су сиптерү коеларын чистарту аларны гамәлгә ашыручы оешмалар тарафыннан башкарыла.

15. Жәмәгать бәдрәфләрән урнаштыру һәм тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитар кагыйдәләр һәм нормалар нигезендә билгеләнә.

Бәдрәфләрнең санитар һәм техник торышын аларның милекчеләре, хужалары, арендаучылар яки махсуслаштырылган оешмалар, аларга хезмәт күрсәтүчеләр тәэмин итеп торалар.

16. Төзекләндерү эшләрән башкару вакыты, объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәэмин итүне исәпкә алып, эшләр заказчысы тарафыннан билгеләнә.

17. Физик һәм юридик затлар тарафыннан Авыл жиригә территориясен карап тоту һәм жыештыруга бирелгән жир участогы чикләре (жир участогы билгеләнгән тәртиптә теркәлмәгән очракта, фактта килеп туган жир участогы чиге буенча) биналар һәм корылмаларның хужаларының элеге Кагыйдәләрнең VIII бүлгә нигезендә тирә-юне территорияләренә төзекләндерүдә катнашу тәртибе нигезендә билгеләнә.

18. Вәкаләтле органнар авыл жиригә территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләренә, билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында карап тоту һәм жыештыру эшләрән башкаруны контрольдә тоталар.

III. Биналар, корылмалар һәм алар урнашкан жир кишәрлекләрен карап тоту, фасадларны һәм коймаларны, юлларны, индивидуаль торак йортларны, яңгыр канализациясе челтәрләрен, карау һәм яңгыр сулары коеларын, су бүлү корылмаларын, элемтә техник чараларын, тышкы яктырту объектларын, кече архитектура формаларын, стационар булмаган объектларны, төзелеш эшләрән башкару урыннарын, жирләү урыннарын, автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау стоянкаларын карап тоту буенча таләпләр.

Биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан жир кишәрлекләрен карап тоту буенча гомуми таләпләр

19. Биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан жир кишәрлекләрен карап тотуны милекчеләре яисә башка хокук ияләре үзләре яисә махсуслаштырылган оешмаларны үз ачкалары исәбенән жәлеп итү юлы белән башкаралар.

20. Биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан жир кишәрлекләрен карап тоту - биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан жир кишәрлекләрен төзекләндерүне үз эченә ала:

- 1) биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;
- 2) жир кишәрлеген жыештыру һәм санитар-гигиеник чистарту
- 3) гражданныр, оешмалар һәм шәхси эшмәкәрләр эшчәнлегә нәтижәсендә барлыкка килә торган житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару;
- 4) жир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту.

21. Биналарның, корылмаларның тышкы кыяфәтенә карата гомуми таләпләр:

21.1. бина, корылмаларның фасадлары өчен төп шарт булып архитектура-сәнгать образының, материалларның һәм төсләрнең стиль бердәмлегә тора.

Фасадның локаль участкалары, детальләр, элементлар һәм өстәмә жиһазлар комплекслы карар нигезендә урнаштырылырга тиеш. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары, гамәлгә кую такталарыннан, режим табличкаларыннан тыш, паспорт нигезендә урнаштырылырга һәм эксплуатацияләнергә тиеш;

21.2. төс фасадның характеристикаларына һәм стиль чишелешенә, объектның функциональ билгеләнешенә, әйләнә-тирә мохиткә туры килергә тиеш;

21.3. урамга караган йортларның торецлары (ян як фасадлары), дивар һәм арка юлларының түшәмәләре тулысынча фасад төсенә буяла;

21.4. бина, корылмаларның фасадының төзелеш өлешендә, декоратив бизелештә һәм инженерлык элементларында күренеп торган зыяннар булырга тиеш түгел һәм алар тиешле эстетик халәттә булырга тиеш. Бина фасадының зыян күргән урыннарын буяу - фасадның гомуми мәйданының 1% тан артмаска тиеш;

21.5. биналарның фасадларын, аерым детальләргә бетерү яисә үзгәртү белән бәйлә корылмаларны үзгәртү норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә рәхсәт ителә;

21.6. Бинаның фасадының төсләр гаммасы бинаның фасадларының төсләр чишелеш паспорты нигезендә билгеләнә һәм билгеләнгән тәртиптә килештерелә. Бинаны, корылманы эксплуатацияләгәндә яисә ремонтлаганда төсләр тонын үзгәртү рәхсәт ителми;

21.7. мәдени мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан биналарның фасадларын бизәү, мәдени мирас объектларын саклау, куллану, популярлаштыру һәм дәүләт тарафыннан саклау өлкәсендә законнар һәм мәдени мирас объектларын саклау зоналары проекты нигезендә, мәдени мирас объектларын саклау, куллану, популярлаштыру һәм дәүләт тарафыннан саклау өлкәсендә вәкаләтле органнар белән килешенеп башкарыла һәм биналарның архитектурасы стилиндә, шул исәптән урамнардагы төзелешләрнең гомуми стилиндә башкарыла;

21.8. фасадларны буяу шпакатур, түбә ябу һәм эвәләп ясау эшләрен кабул иткәннән соң гына һәм бинаның фасадларының төслә карары паспорты нигезендә башкарыла;

21.9. ремонттан соң, яңадан жиһазландырылганнан һәм буядан соң фасадларны кабул итү кабул итү комиссиясе тарафыннан башкарыла.

Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту

22. Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту үз эченә ала:

22.1. фасадларны, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, балкон һәм лоджий коймаларын, кәрнизләргә, болдыр һәм башка баскычларны, витрина, декоратив детальләргә һәм башка конструктив элементларны үз вакытында ремонтлауны, торгызуны, һәм аларны буяуны;

22.2. водостокларның, су агып жыела торган торбаларның һәм улакларның төзек халәттә булуын һәм карап тотылуын тәэмин итү;

22.3. ярыкланы, уемнарны, жөйләргә томалап кую яисә сүтеп ташлау, герметиклаштыру;

22.4. керү төркемнәрен, отмосткаларны, цоколь тәрәзәләрен һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм вакытында чистарту;

22.5. фасадта урнаштырылган электр яктырткычын төзек хәлдә тоту һәм аны караңгы төшү белән кабызу;

22.6. фасадларны, шул исәптән фасадлар элементларын, аларның торышына һәм эксплуатацияләү шартларына бәйлә рәвештә үз вакытында чистарту һәм юдыру;

22.7. тәрәзәләргә һәм витриналарны, элмә такталарны һәм күрсәткечләргә вакытында юу;

22.8. язулардан, рәсемнәрдән, игъланнардан, плакатлардан һәм башка мәгълүмат-басма продукциядән, шулай ук граффитидан чистарту.

23. Карап тотуға тиешле биналарның һәм корылмаларның фасад элементлары составына керә:

- 1) подвал бүлмәләренә һәм чүп-чар камераларына приямкалар, керү юллары;
- 2) керү төркемнәргә (баскычлар, мәйданчыклар, култыксалар, ишек өстендәгә козыреклар, коймалар, ишекләр һ.б.);
- 3) цоколь һәм отмосткалар;
- 4) диварлар яссылыгы;
- 5) фасадның чыгып торучы элементлары (балкон, лоджий, эркер, кәрнизләр һ.б.);
- 6) вентиляция һәм төтен торбаларын да кертеп, рәшәткәләргә, түбәгә чыгуны һ.б.

киртөлөүчө түбөлөр;

7) архитектур детальләр һәм облицовка (тышы) ((декоратив-сәнгать бизәлеш элементлары, колонналар, пилястралар, розеткалар, капительләр, фризлар, пояскалар һ. б.);

8) су торбалары, бүрәнкөләрне дә кертеп;

9) парапет һәм тәрәзә рәшәткөләрә, коймалар;

10) тәрәзөләрнең, балконнарның металл бизәлеше, чынып торган цоколь өлөшләрә һ.б.

11) асылмалы металл конструкцияләр (флаготкычлар, анкерлар, янгын баскычлары, вентиляция жиһазлары һ.б.);

12) панельләр һәм блоклар арасындагы горизонталь һәм вертикаль жөйлөр (эре панельләр һәм эре блоклы биналарның фасадлары);

13) пыяла, рамнар, балкон ишекләрә;

14) биналар янәшәсендәге стационар киртөлөр.

24. Биналарның, корылмаларның, кушып төзелгән торак булмаган биналарның милекчеләрә, башка хокук ияләрә, һәм тиешле вазыйфалар йөкләнгән башка затлар:

24.1. кирәк булган саен, елга бер тапкырдан да ким түгел, махсус техника һәм методика буенча юдырту кулланып, фасадларны чистарталар һәм юалар;

24.2. кирәк булган саен, елга ике тапкыр, язын (жылыту системаларын сүндөргәннән соң) һәм көзен (жылыту сезоны башланганчы), тәрәзөләрне, балконнар ишекләрән һәм лоджийларны, керү ишекләрән, кагыйдә буларак, химик чаралар белән чистарталар һәм юалар;

24.3. агымдагы ремонтны уздыралар, шул исәптән фасадның буяу да күздә тотыла (фасадның факттагы торышын исәпкә алып, 5-6 ел эчендә вакыт аралыгында ремонт башкарыла);

24.4. фасадның аерым элементларын (цоколь, өйалдын (болдыр), басма, приямкалар, керү ишекләрән, капка, цоколь тәрәзөләрән, балконнар һәм лоджийларны, су агызу торбаларын, һәм башка конструктив элементларны) төзөкләндерәләр.

Бер хәлдә тотучы ремонт (поддерживающий ремонт) кимендә өч елга бер мәртәбә үткәрелә. Фасадларның конструктив элементлары һәм бизәлеше тузган саен торгызылырга яисә кинәт зарарлану шартлары барлыкка килгәндә (аварияләр, стихияле бәла-казалар, янгын һ.б.) әлегә хәлләр туктатылганнан соң ике ай эчендә торгызылырга тиеш;

24.5. чыгып торучы конструкцияләр жимерелү ихтималы булган очракта, сак-кисәту чараларын башкаралар (коймалар, сеткалар урнаштыру, элементның жимерелә торган өлөшөн демонтажлау һ.б.);

24.6. Моңдый вывеска эксплуатацияләnmөгән (арендатор (субординатор) төшөп калган) яки бинаның фасадын үзгәрткән очракта, тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын сүтәләр.

25. Фасадларны эксплуатацияләгәндә рөхсәт ителми:

25.1 бина һәм корылмаларның фасадлары өслегенә зыян китерү (пычрату): су агу, буяу кубу, ярыклар булу, штукатурка, тышлау өлөшә кубу, кирпич өемен зарарлау, тимер-бетон конструкцияләрнең саклагыч катламын катлау һ. б.

25.2. биналарның һәм корылмаларның архитектур һәм сәнгати-скульптур детальләрән бозу яисә зыян күрү(аларның булуы проект документациясә белән каралган очракларда булмау): колонналар, пилястра, капительләр, фризлар, барельефлар, орнаментлар, мозаик, нәфис бизәкләр һ.б.ш.);

25.3. панельара ялганышларның герметизациясен бозу;

25.4. штукатуркаларның, облицовкаларның, фасадларның, биналарның яисә корылмаларның цоколь өлөшенә бизәкле катламының зарарлануы (кубуы, пычрануы), шул исәптән тәрәзә, керү приямкалары конструкциясенә төзөксезлегә;

25.5. чыгып торучы элементларның зарарлануы (пычрануы): балконнар, лоджий, эркерлар, тамбурлар, көрнизләр, козыреклар һ. б;

25.6. балконнар, лоджий, парапетлар киртөләрәнәң жимерелүе (булмау, пычрану)

h. б.;

25.7. элеге бина өчен билгелэнгән проект колер паспортына туры килмәгән төс белән фасадны һәм аның элементларын бизәү һәм буяу;

25.8. вәкаләтле орган белән килештермичә проспект, урам, тыкрык, майдан, бина, корылма номерлары, корпус номерлары күрсәткечләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

25.9. бинаның фасадын һәм (яки) түбәсен, флаглар тотучыларның корылмаларын, флагштоктарны вәкаләтле орган белән килештерелгән проекттан башка урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

25.9(1). бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсендә, вәкаләтле орган белән килештерелгән паспортсыз тышкы мәгълүмат урнаштыру чаралары корылмаларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, гамәлгә кую такталарыннан, режим такталарыннан тыш,

25.9(2). ясалма яшелләндрү куллану;

25.10. билгелэнгән тәртиптә килештермичә һәм рөхсәт алмыйча яңа архитектура детальләрен алу, алыштыру яки урнаштыру, булган проемнарны ябу яки яңаларын урнаштыру, тәрәзә формасын үзгәртү, яңа балконнар һәм лоджияләр, эркерлар урнаштыру, балконнар арасында киңлек төзү;

25.11. мәдәни мирас объектларыннан тыш, бина, корылмаларның фасадларын тышлау өчен (күпфатирлы йортлар, житештерү, склад, индивидуаль торак төзелеш балконнары коймаларыннан тыш), гомуми файдаланудагы территориядә (шул исәптән майданнар, урамнар, машина юллары, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр бие полосалары, скверлар, бульварлар) фасадларга чыга торган биналарны, корылмаларны (төзелеш биналарыннан тыш) чикләү өчен, профнастил, сайдинг, металл профильләр, металл листлар һ.б. шундый материаллар куллану;

25.12. жиимерелгән яки зыян күргән архитектура детальләрен торгызуга кадәр фасадларның буяу;

25.13. фасадларны өлешчә бизәү (биналарның беренче катларын тулысынча буяп бетерү искәrmә булып тора)

25.14. төсләр чишелешен, рәсем, үрелешләр (переплет) калынлыгын һәм фасадларның, шул исәптән тәрәзәләр һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм көймәләрнең, фасадның гомумархитектура карарына туры килми торган башка элементлары һәм жайланмаларының калынлыгын ирекле үзгәртү;

25.15. гамәлдәге козырькаларның һәм түбәләрнең декоратив чишелешен һәм тышкы кыяфәтен бозучы бина һәм корылмаларның фасадларын өстәмә элементлар һәм жайланмалар белән жиһазлау;

25.15(1). фриз жайланмасы, конструкциягә (каркас, фасад, стеналар) беркетелгән элементлар белән фасад бизәлеше, шулай ук төс буенча фриз, козырек, бизәкләр белән туры килми торган ныгытмаларны (планкалар, почмаклар, профильләр) яшерүче кушылмалар куллану;

25.16. гомуми файдалану территорияләреннән чыга торган һәм тикшерелә торган фасадлы биналарда һәм корылмаларда тавыш үткәрми торган металл полотнолар урнаштыру, фасадның архитектур чишелешенә, фасадтагы башка керү юлларының характерына һәм төсләренә уры килми торган ишек тутырмаларын урнаштыру;

25.17. фасад яссылыгына карата проемеда ишек блогының урнашу урынын үзгәртү;

25.18. тәрәзә һәм ишек тартмасы һәм проем арасындагы фасадның тышкы кыяфәтен начарайта торган сыйфатсыз жөйләр кую;

25.19. ирекле рәвештә үткүрәнмәлелекне үзгәртү, пыяла өслеген буяу һәм декоратив пәрдә (пленка) белән каплау, стеклоблок белән алыштыру;

25.20. фасад, түбә, бина стеналары һәм корылмаларның элементларын (төтен чыгу, вентиляция, телевидение һәм радионы кабул итү системалары антенналары, үткәргеч радиотапшырулар челтәрләре стойкалары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр, парпетлар, янгынга каршы баскычлар, яшенүткәргеч элементлары һ.б.)

асылмалы элементә линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен (переход) беркетү сыйфатында куллану;

25.21. рөхсәттән башка балкон, лоджийларны үзгәртү, урамга биналарның урамга чыга торган төп фасадлары тәрәзәләренә тышкы ягында, балконнарда, лоджийларда келәмнәр, киёмнәр элү, шулай ук аларны йорт кулланылышының төрле предметлары белән тутыру;

25.22. архитектур детальләрдә, декор элементларында, кыйммәтле архитектур бизәклә өслекләрдә тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру, шулай ук архитектур өслекләргә зарарлауга китерә торган ныгытмалар кую;

25.23. фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркемнәрен урнаштырганда керү төркеме элементлары, яңа бизәкләү һәм реклама белән капларга;

25.24. афишалар, белдерүләр, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне фасадларда, тәрәзәләрдә (шул исәптән тәрәзә уемының эчке ягында), биналар һәм корылмаларның ишекләрендә (шул исәптән ишек өслегенә эчке ягында һәм ишек уемында) куллану максатларында элү һәм ябыштыру;

25.25. бина һәм корылма фасадларының архитектур, төс чишелешен, аларның декоратив-сәнгати бизәлешен әлеге биналар, корылмалар милекчеләре, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре ризалыгын алмыйча үзгәртү;

25.26. тышкы кондиционерлар урнаштыру:

- кондиционерның тышкы һәм эчке блогын тоташтыручы чыбык урыныннан еракта;;
- конденсатның үзәкләштерелгән бүленүеннән башка.

26. Антенна-фидер жайланмаларын, радиореле станцияләрен, радиожиһазларны кабул итә торган радиорелей станцияләрен урнаштыру, спутник һәм эфир телевидениесе антенналары рөхсәт ителми:

26.1. Төп фасадларда;

26.2. брендмауэрларда, ишегалды һәм ян фасадларда;

26.3. биналарның һәм корылмаларның (манараларның, гөмбәзләренә) силуэт төгәлләүләрендә, парпетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында;

26.4. фасадның почмак өлешендә;

26.5. Балконнар, лоджийларда.

27. Тышкы күзәтү видеочаралары түбә, козыреклар, балконнар, эркерлар астында, архитектур детальләрдән, декор, бизәлешнең кыйммәтле элементларынан азат булган фасад участкаларында урнаштырыла.

Колонналарда, фронтоннарда, карнизларда, пиләстраларда, порталларда, козырекларда, балконнар цокольләрендә тышкы күзәтү камераларын урнаштыру рөхсәт ителми.

28. Рөхсәт ителә:

28.1. подъездларга керү юлында мәгълүмати стендлар урнаштыру;;

28.2. проект карары нигезендә биналар түбәсендә эфир телевидениесен коллектив кабул итү системаларының антенналарын һәм кабельләрен урнаштыру;

Күрсәткеч

29. Биналар, корылмалар фасадлары күрсәтмәләр белән жиһазланган булырга тиеш.

30. Урам исемнәре һәм йорт номерлары күрсәтелгән күрсәткечләр әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән урыннарда Татарстан Республикасының ике дәрәжә телендә дә урнаштырыла..

31. Урам һәм йорт номерлары күрсәткечләре фасадларда түбәндөгечә урнаштырыла:

- жир өслегеннән 2,5 м биеклектән 5,0 м дан да артмаган биеклектә;

- фасадның тышкы почмагынан 1,0 м дан да артмый;

- витриналар, тәрәзәләр, архитектура детальләре һәм декоратив-сәнгати бизәлешләр капланмаса һәм ябылмаса тиеш;

- яктырту өчен ачык ысул кулланмыйча;
- фасадның архитектура үзенчәлекләрен исәпкә алып;
- фасадның төп һәм ян фасадында - фасадның уң ягында, әлеге Кагыйдәләрдә каралган очрактардан тыш;
- ишегалды фасадында-квартал эчендәге йөрү ягыннан;
- транспортның берьяклы хәрәкәте булган урамнарда - транспорт хәрәкәте юнәлешенә якин булган фасада ягында;
- фасад озынлыгы 100 м дан артык булганда - фасадның сул почмагында кабатлану белән;
- сәнәгать предприятиеләре коймаларында һәм корпусларында - төп керү ишегенең уңында;
- бердәм горизонталь һәм вертикаль күчәрне исәпкә алып.

32. Аерым торучы күрсәткечләрне (стелаларны) урнаштыру рәхсәт ителми:

- нейтраль төсләрдә (соры, кара, коңгырт яки кара төсләрнең башка төсләре) һәм (яисә) табигый (имитацияләүче натураль) материалларда;
- биекlege 6,0 м дан артык;
- нигезне тирәнәйтмичә;
- урнаштыру тротуарның норматив киңлеген тарайтса, (шулай ук юлларда, автомобиль кую һәм машина кую урыннары өчен каралган урыннарда да);
- агач кәүсәләреннән 5,0 м якына булган урыннарда, жир кишәргә чикләрендә объект проектында каралган яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;
- профнастил, тукыма материаллары эзерләгәндә, беркетүнең ачык ысулларын кулланып;
- мәгълүмати кырда фоторәсем белән;
- парковка урыннары саны турындагы мәгълүматтан тыш, мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып.

33. Подъезд һәм фатир номерларының күрсәткечләре ишек уемы өстендә яки ишек проемын тутыру импостында (горизонталь табличка) яки ишек проемынан 2,0-2,5 метр биеклектә урнаштырыла.

34. Янғын гидрантлары, полигонометрик билгеләр урнашкан күрсәткечләр, геодезик билгеләрнең урнашу күрсәткечләре биналарның цокольләрендә, магистраль камераларында һәм су үткәргеч һәм канализация челтәрләре коеларында урнаштырыла.

35. Янғын гидрантларының, полигонометрик билгеләрнең күрсәткечләрен , геодезик билгеләрне урам исеме, йортларның номерлары күрсәткечләре белән янәшә урнаштыру, шулай ук архитектур детальләрдә, декоратив-сәнгати бизәлештә, пыялалы өслектә, капка, ишек күрсәткечләрендә урнаштыру рәхсәт ителми.

36. Күрсәткечләрне чисталыкта һәм төзек хәлдә тотарга кирәк.

Керү төркеме (узеллар)

37. Инвалидлар һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен биналарны, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту жиһазлары, өслекләрен үзара бәйләү элементлары (баскычлар һ.б.), (пандуслар, култыксалар һ.б.), чүп савытлары белән жиһазландыру зарур.

Пандус горизонталь ярыктардан башка кытыршы текстуралы материалдан башкарылырга тиеш. Пандуслар киртәләү конструкцияләре булмаган очракта, биекlege 75 мм булган киртә борты һәм култыксалар каралган. Бордюрлы пандусының авышлыгы 1:12 кабул ителә.

Пандус борылганда яки аның озынлыгы һәр 9 метрдан да ким булмаган вакытта 1,5 x 1,5 метрлы горизонталь майданчыкларны күздә тотарга киңәш ителә. Төшкәннән соң, горизонталь майданчыкларда дренаж жайланмаларын проектларга кирәк. Пандус башында һәм ахырында юлның горизонталь участкаларын тирә-юньдәгеләрдән аерылып торган текстура һәм төс белән башкарырга кирәк.

Баскычның ике ягында яки пандуста стенадан 40 мм ераклыктагы түгәрәк яки турыпочмаклы киселештәге 800-920 мм биеклектә тоткалар кую каралган. Баскычларның

киңлегә 2,5 м һәм аннан да киңрәк булганда, бүлүче тоткалар кую күздә тотыла. Култыксалар озынлыгы һәр яктан караганда пандус яки баскычның озынлыгынан 0,3 метрга күбрәк билгеләнә. Тотка конструкциясе кулның металл белән орынуын булдырмаска тиеш.

38. Керү төркемнәрен проектлаганда, эксплуатацияләгәндә, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә түбәндәгеләр рәхсәт ителми:

38.1. фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәкләү һәм реклама белән ябу;

38.2. идән өсте тигезлегә гомуми файдаланудагы территорияләргә чыга торган фасадлардагы жир өсте тигезлегеннән 1,2 метрдан югарырак урнашкан биналарга керү жайланмасы;

38.3. жәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулаучы терәк элементларын (колонналар, агып төшүчеләр һ.б.) урнаштыру;

38.4. бинаның бөтен фасадының комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшләмичә ике һәм аннан күбрәк керү жайланмасы (булганнарын исәпкә алып);

38.5. урам-юл челтәрен тротуарлар зонасында жиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, болдырлар, яшелләндерү) керү төркеме элементларының минималь норматив киңлегә белән янәшә тротуарга урнаштыру;

38.6. жиңел конструкцияләрдән керүче төркемнәрнең кызыл сызыкларыннан читтә 1,5 м дан артыкка урнаштыру;

38.7. күпфатирлы йортта урыннар милекчеләре ризалыгын алмыйча, керү төркемен күпфатирлы йортта урнаштыру;

38.8. торак урын милекчесе ризалыгын алмыйча, керү төркеме өчен балкон куллану;

38.9. Күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган биналарның керү төркемнәрен, вәкаләтле орган белән килештермичә, рәхсәтсез урнаштыру.

Түбә

39. Биналарның, корылмаларның түбәләре, су бүлү системасы элементлары, төтен чыга торган һәм вентиляция системаларының башлыклары төзек хәлдә булырга һәм теләсә ниңди һава торышы шартларында йортларда һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

40. Кышкы вакытта биналарның милекчеләре һәм башка хокук ияләре, шулай ук күпфатирлы йортлар белән идарә итү карамагындагы идарә оешмалары тарафыннан түбәләренә, боздан һәм боз сөңгеләреннән үз вакытында чистартып тору оештырылырга тиеш. Түбәләренә жәяүлеләр зоналарына чыга торган яктарда кардан чистарту участокларны киртәләп алу һәм барлык кирәкле саклык чараларын күреп, тәүлекнең якты вакытында гына башкарылырга тиеш. Калган түбәдән, шулай ук яссы түбәләрдән карны эчке ишегалды территорияләренә ташлау каралган. Түбәдән жәяүлеләр юлына ташланган, кар һәм боз кичекмәстән чистартылырга тиеш.

41. Кар һәм боз сөңгеләрен ыргытканда, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда, биналарны, агач һәм куакларны, электр белән тәэмин итү һава линияләрен, яктырту һәм элемент линияләрен, юл билгеләрен, светофорларын, юл киртәләрен һәм жайланмаларын, декоратив бизәлешен һәм инженерлык элементларын саклауны тәэмин итә торган чаралар күреләргә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зарарланган очракта, алар түбә ягын чистарткан һәм зыян иткән зат тарафыннан торгызылырга тиеш.

42. Биналарның, корылмаларның түбәләре, жәяүлеләргә һәм жәяүлеләр зоналарына ага торган суның турыдан-туры эләгүенә юл куймый торган суүткәргечкә ия булырга тиеш. Улак, бүрәнкә, су агып төшә торган торбалар аерылгысыз булырга һәм жыелган су күләменә үткәргүенә исәпләнергә тиеш. Жәяүлеләр зоналары булган биналар ягына чыга торган су агып төшү торбалары, жәяүлеләр юлларыннан читкә чыгарылырга тиеш.

43. Рөхсәт ителми:

43.1. эксплуатацияләү өчен билгеләнгән түбәдә (көрәкләр, скрепкалар, ломлар), төзелеш материаллары, ремонт калдыкларын, файдаланылмый торган механизмнарны һәм башка предметларны саклау;

43.2. су торбалары чокырларына түбәләрдән кар, боз һәм чүп-чар ташлау.

Жир кишәрлекләрен карап тоту

44. Жир кишәрлекләре территорияләрен карап тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала::

44.1. көндәлек чүп-чардан, яфраклардан, кар һәм боздан чистартып тору;

44.2. юлларның, күперләренең, урамнарның, тротуарларның, машина юлларының, жәяүлеләр территорияләренең юл өлеше капланмаларының бозга каршы материаллары белән эшкәртү;

44.3. кар көрәү һәм себерү;

44.4. кар һәм боз чыгару (кар-боз берәмлекләре);

44.5. контейнер майданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерлар, чүп савытлары, эскәмияләр, кече архитектура формаларын һәм башкаларны чиста һәм техник яктан төзек хәлдә урнаштыру һәм тоту;

44.6. чүп-чар жыю камераларын, контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер майданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;

44.7. яңгырлы һәм карлы суларны чыгару;

44.8. каты көнкүреш, эре габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм алып китү;

44.9. территориядә тузан басуны һәм һаваның дымлануын киметү өчен су сибү;

44.10. яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итү һәм аларны карау;

44.11. коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларын), юлларны, тимер юл юлларын, күперләрне, жәяүлеләр өчен кичүләрне төзегәннән, реконструкцияләгәннән һәм ремонтлаганнан соң төзекләндерүнең бозылган элементларын торгызу, реставрацияләү, археологик һәм башка жир эшләре уздыру;

44.12. гамәлдәге дүүләт стандартлары таләпләре нигезендә күзәтү һәм яңгыр сулары агызу коеларының (яңгыр сулары канализациясе), жир асты коммуникацияләре коеларының (корылмаларның) эчтәлегә;

44.13. жир кишәрлекләре коймаларын тоту, шул исәптән жиимерелгән (сүтелгән, юкка чыгарылган) биналарның, корылмаларның коймаларын урнаштыру һәм карап тоту, чит затлар территориясенә керү һәм (яисә) калдыкларны рөхсәтсез урыннарда урнаштыру мөмкинлеген юкка чыгаруны, шулай ук аларны пычрактан, кардан һәм мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартуны тәэмин итү.

44.14. Сосновский балтырганы милектә, аренда хокукында, яисә башка хокукта рәсмиләштерелгән жир кишәрлекләрендә ачыклаганда, физик затлар, шул исәптән шәхси эшмәкәрләр һәм юридик затлар тарафыннан үсемлекне юкка чыгару чараларын оештыруны үз эченә ала.

Юлларны карап тоту

45. Юлларны карап тотуны муниципаль заказны урнаштыру нәтижеләре буенча өлегә эш төрләрен үткәргә конкурс откан махсулаштырылган оешмалар башкара.

46. Юлларны карап тоту үз эченә түбәндәгеләрне ала:

1) юллар, тротуарлар, ясалма юл корылмалары, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлау;

2) тротуарлардан (жәяүлеләр зоналары, юллар) һәм юлларның, ясалма юл корылмаларынан пычрак, чүп-чар, кар һәм боз жыештыру (кар);

3) юл өслекләрендә юу һәм су сибү;

4) газоннар һәм яшел утыртмаларны карау;

5) жәмәгать һәм тимер юл транспортының тышкы яктырту һәм контакт челтәре баганаларын ремонтлау;

6) кече архитектура формаларын ремонтлау һәм буяу;

7) ясалма юл корылмалары составына керә торган күзәтү һәм яңгыр сулары коеларын, уен каналарын һәм ачык лотокларны тәзү, ремонтлау һәм чистарту

8) коймаларны, киртәләрне, турникетларны, кече архитектура формаларын тәзү, ремонтлау һәм ел саен буяу;

47. Юл өслекләрен саклау максатларында түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

47.1. йөк ташу;

47.2. рельслар, бүрәнәләр, тимер балчыклар, торбалар, кирпечләрне төяү-бушату эшләрен башкарганда һәм аларны тәзегәндә юл өслегенә ташлау;

47.3. каты өслекле авыл жирлеге урамнары буенча чылбыр йөрешле машиналар узу;

47.4. квартал эчендәге жәяүлеләр юллары, тротуарларда зур йөк транспортының хәрәкәте һәм туктап торуы;

47.5. юл өлешендә һәм тротуарларда төзелеш материаллары һәм төзелеш калдыкларын ыргыту һәм (яисә) складлау.

Шәхси торак йортларны тоту һәм территорияне тәзекләндерү

48. Индивидуаль торак йортларның милекчеләре (яисә) яллаучылары (алга таба - торак йортлар хужалары), әгәр законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса:

48.1. торак йортларның, коймаларның (киртәләрнең) фасадларының, шулай ук йорт биләмәләре чикләрендә башка корылмаларның тиешле торышын тәэмин итәләр, аларны үз вакытында тәзекләндерәләр һәм буйыйлар;

48.2. торак йортта урам исемнәре һәм йорт номерлары булуын тәэмин итәләр һәм аны тәзек хәлдә тоталар;

48.3. йорт биләмәләре территориясен тәртиптә тоту һәм янәшәсендәге территориянең тиешле санитар халәтен тәэмин итә;

48.4. йорт чикләрендә яшел үсентеләрне тәртиптә тоталар, куак һәм агачларны санитар таләпләрдә кисәләр, газүткәргечләрнең сак зонасында, кабельле һәм һава электр тапшыру линияләре һәм башка инженерлык челтәрләренә сак зонасында агачлар утыртылуга юл куймыйлар;

48.5. Канауларны һәм су агызыр өчен торбаларны чистарталар, язгы чорда кар сулары агып төшүне тәэмин итәләр;

48.6. транспорт, инженерлык коммуникацияләренә һәм корылмаларга керү, жәяүлеләр узу һәм яшел үсентеләрнең сакланышы тәэмин ителсен өчен яқындагы территориядән чистартылган карны кирәкле рәвештә өяләр;

48.7. вәкаләтле орган белән йорт биләмәсе чикләренә биеклеге, тышкы кыяфәтен һәм төсен килештерәләр;

48.8. үзәкләштерелгән канализация, юынгыч чокыр, бәдрәф булмаганда бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә санитар нормалар нигезендә аларны даими рәвештә чистарталар һәм дезинфекциялиләр;

48.9. яқындагы территориядә үлән чабымын житештерәләр.

48.10. каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны билгеләнгән тәртип нигезендә үз вакытында жыеп алуны һәм чыгаруны тәэмин итәләр.

49. Шәхси торак төзелеше территориясендә рөхсәт ителми:

49.1. йорт биләмәләре чикләреннән читтәге киртәләр урнаштырырга;

49.2. йорт биләмәләре һәм алар янындагы территорияләрдә яфракларны, калдыкларның теләсә нинди төрләрен һәм чүп-чарны яндырырга;

49.3. йорт яны территориясендә күмер, тара, утын, зур габаритлы калдыклар, төзелеш материаллары өеп кую;

49.4. йорт яны территориясе артында транспорт чараларын юарга;

49.5. йорт корылмалары төзәргә, йорт биләмәсе территориясе өчен чүп-чар чокырлары корырга;

49.6. әлеге территориягә үтеп керүне яисә махсус транспортны һәм урып-жыю техникасын үтеп керүне тоткарлый торган киртәләргә урнаштыру;

- 49.7. Территорияне төзеклөндөрү элементларын жиберергә һәм бозарга;
49.8. йорт биләмәләре территорияләрендә төзек булмаган транспорт чарасын сакларга;
49.9. Тирә-ягындагы территорияне теләсә нинди калдыклар белән чүплөргә

Техник элемент чараларының эчтәлегә

50. Биналарны инженер-техник тәмин итү өчен билгеләнгән кабельле элемент линияләрен, телевидение, радио, Интернет һәм башка шундый челтәрләрен урнаштыру жири асты юлы белән (траншеяларда, каналларда, тоннельләрдә) гамәлгә ашырыла.

51. Биналарга тышкы коммуникацияләрен башка ысул белән (һава, жири өсте) үткөрү, файдаланыла торган оешмаларның техник шартларын алу шарты белән, аларны жири астында урнаштыру мөмкин булмаган очракта гына рөхсәт ителә.

52. Асылмалы элемент линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында куллану рөхсәт ителми:

52.1. ижтимагый һәм тиер юл транспортының контактлы челтәрләренә терәкләре һәм элементлары һәм тышкы яктырту терәкләре;

52.2. автомобиль юлларын төзеклөндөрү элементлары: светофорларны, юл билгеләрен урнаштыру өчен билгеләнгән юл киртәләре, элементлар һәм конструкцияләр;

52.3. фасадларның элементлары, түбәләре, бина диварлары һәм корылмалар (төтен, вентиляция, телевидение һәм радионы күмәк кабул итү системалары антенналары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр).

53. Рөхсәт ителми:

53.1. пересекать дороги при прокладке кабелей связи воздушным способом от одного здания к другому;

53.2. кабель запасларын бүлүче муфт шкафыннан тыш урнаштырырга;

53.3. законнарда билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект карары булмаганда биналар түбәсендә антенналар, жиһазлар һәм элемент кабельләре урнаштырырга;

54. Милекчеләр (хужалар) элементнең техник чараларын (кабельләр, кабельләрен беркетү элементлары, бүлү һәм муфт шкафлары һәм башкалар), шулай ук алар ярдәмендә тоташтырыла торган техник жайланмаларны (изоляция тышчасына юл куймау һәм/яисә изоляция тышчасы булмау, буявы булмау, тутыгу һәм/яисә механик зарарланулар булу, үткәргечләр һәм/яисә аларны электр тапшыру терәкләренә һәм электр линияләренә асылынуын карау) тиешле рәвештә карап тотталар.

Тышкы яктырту объектларын (чараларын) карап тоту

55. Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганаclarы (шул исәптән жыю, туклыклы пунктлар, идарә әржәләре) керә.

56. Урамнар, юллар, майданнар, жәяүлеләр өчен тротуарлар, торақ кварталлар, ишегаллары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар территорияләре, шулай ук йортларның урам һәм номерлары, юл билгеләре һәм күрсәткечләр, тышкы мәгълүмат чаралары һәм витриналар тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

Урамнарны, юлларны, майданнарны, микрорайоннар территорияләрен тышкы яктыртуны кертү кичке эңгер-меңгердә табигий яктырту дәрәжәсен 20 лк кадәр кимегәндә башкарыла, ә аеру 10 лк кадәр артканда башкарыла.

Торақ йортларның подъездларын тышкы яктырту жайланмаларын, урам исемнәрен һәм йортларның номерларын, шулай ук архитектура яктырту системаларын, тышкы мәгълүмат чараларын кертү һәм сүндөрү урамнарны тышкы яктырту режимында башкарыла.

57. терекөмеше булган газ разрядлы лампалар бу максатлар өчен билгеләнгән махсус биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсуслаштырылган

предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

Күрсәтелгән типтагы лампаларны чүпләкләргә, чүп эшкәртү заводларына чыгару рәхсәт ителми.

58. Тышкы яктырту җайланмаларының металл баганалары, кронштейннары һәм башка элементлары чиста булырга, авышу, тутыгу чыганаclarы булмаска һәм кирәк саен милекчеләр (хужалар, кулланучылар) тарафыннан буялырга, ләкин өч елга бер тапкырдан да сирәгрәк булмаска һәм төзек хәлдә калырга тиеш.

59. Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган урам һәм йорт яны яктырткычларын тоту һәм ремонтлау муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге төр эшләрне үткәргә конкурс откан вәкаләтле орган яисә махсуслаштырылган оешма тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Торак йортларны гамәлгә кертү җайланмаларына тоташтырылган йорт яны яктырткычын тоту һәм ремонтлау идарәче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

60. Чыбыкларның өзекләре, терәкләрнең, изоляторларның зарарланулары булганда тышкы яктырту җайланмаларын эксплуатацияләү рәхсәт ителми.

Электр үткәргечләре өзелү яки терәкләрнең зарарлануы белән бәйле тышкы яктырту җайланмалары эшендә тәртип бозуларны, ачыкланганнан соң ук кичекмәстән юкка чыгарырга кирәк.

61. чыбыкларны һәм кабельләрне челтәргә һәм тышкы яктырту җайланмаларына рәхсәтсез тоташтыру һәм кушу рәхсәт ителми.

62. Тышкы яктырту чаралары белән җиһазландырылган объектларның яисә тышкы яктырту объектларының милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар:

62.1. урамнарны, юлларны, терәкләрнең һәм яктырту җайланмаларының сыйфатын күзәтеп торалар, бозылганда яисә зарарланганда үз вакытында ремонт ясыйлар;

62.2. билгеләнгән тәртип нигезендә яктыртуны һәм сүндерүне, шул исәптән тышкы мәгълүмат чараларының һәм архитектур яктырткычларын кертүне һәм сүндерүне тәэмин итәләр;

62.3. тышкы яктыртуны һәм бизәүне урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтиләр;

62.4. тышкы яктырту фонарьларын вакытында алыштыралар.

Аерым яктырткычларның яктырту вакыты төзексезлекләр ачыкланган яки тиешле хәбәр килгән вакыттан алып 10 тәүлектән артмаска тиеш.

Кече архитектура формаларын карап тоту

63. Кече архитектур формаларга декоратив-сәнгати бизәлеш (аерым торган инсталляцияләр, стрит-арт) элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү җайланмалары, су җайланмалары, муниципаль җиһазлар, авыл җирлеге территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник җиһазлар керә.

64. Кече архитектура рәвешләрен карап тоту бирелгән җир кишәрлекләре чикләрендә, гомуми файдаланудагы территорияләрдә җир кишәрлекләренә хокук ияләре тарафыннан гамәлгә ашырыла - вәкаләтле орган тарафыннан муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге төр эшләрне үткәргә конкурс откан оешма белән шартнамә нигезендә тәэмин ителә.

65. Кече архитектура формалары хужалары:

65.1. кече архитектура формаларын чиста һәм төзек хәлдә тоталар;

65.2. язгы чорда кече архитектура формаларын планлы рәвештә тикшерәләр, аларны иске буяулардан, күгәрәктән, буяудан чистарталар, шулай ук сынган элементларны алыштыралар;

65.3. кышкы чорда кече архитектура формаларын, шулай ук кар һәм боздан якин килү юлын чистарталар;

65.4. өслеге шома булган комлыкларны төзекләндерәләр, комлыкларда комны

елга бер тапкырдан да ким түгел алыштыралар;

65.5. балалар, спорт, хужалык майданчыклары һәм ял итү майданчыклары жиһазларының конструктив элементларының ныклығы, ышанычлылығы һәм иминлеге таләпләренә туры килүен күзәтәләр;

65. фонтаннар эшләгән чорда су өслеген көн саен чүп-чардан чистарталар.

66. Рөхсәт ителми:

66.1. кече архитектура формаларын билгеләнеше буенча кулланмаса (балаларның уен майданчыкларында ял итүе, спорт майданчыкларында киём киптерү һ. б.);

66.2. кече архитектура формаларында теләсә нинди мәгълүмат-басма продукцияне элү һәм ябыштыру;

66.3. кече архитектура формалары һәм аларның конструктив элементлары вату һәм жимерү;

66.4. фонтаннарда су керү.

Стационар булмаган объектларны карап тоту

67. Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә урнаштыру схемасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

68. Жир кишәрлеген арендау шартнамәсе срогы тәмамлангач, стационар булмаган объект арендатор тарафыннан демонтацияләнә, ә жир кишәрлеге азат ителә һәм башлангыч халәткә китерелә.

69. Ваклап сату челтәре объектының максималъ гомуми майданы тышкы габаритлар буенча - 60 кв. м.

70. Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар:

70.1. ремонтлылар һәм буйыйлар. Ремонт проект документациясендә билгеләнгән тышкы кыяфәтне һәм төс чишелешен саклап калуны исәпкә алып башкарылырга тиеш;

70.2. Яшел утыртмаларның, газоннарның, бордюр ташларының, яқындагы территориядә кече архитектура формаларының (алар булса) сакланышын күзәтеп торалар, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләр нигезендә күрсәтелгән территорияне үз эченә алалар;

70.3. стационар булмаган объектлар янындагы урна урнаштыралар, урналарны кирәк булган саен көн дәвамында калдыклардан чистарталар, ләкин тәүлеккә кимендә бер тапкыр, урналарны елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә буйыйлар;

70.4. билгеләнгән тәртиптә килештерелгән мондый объект проекты (паспорты) нигезендә стационар булмаган объектларда тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыралар һәм эксплуатациялиләр.

71. Рөхсәт ителми:

71.1. Койма, козыреклар, лапаслар һәм проектларда каралмаган башка корылмалар төзү;

71.2. стационар булмаган объектларга якин сәүдә-суыткыч жиһазлары кую;

71.3. стационар булмаган объектларда һәм аларның түбәләрендә тара, товарлар, детальләр, көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка предметларны берләштерергә, шулай ук стационар булмаган объектларны склад максатларында куллану;

71.4. жиһазлар, калдыклар белән стационар булмаган объектлар арасында янгынга каршы аермаларны томаларга;

71.5. вестибюльләр һәм метрополитен станцияләре козыреклары астында, биналар арканнарында, газоннарда, майданчыкларда (балалар ялы, спорт, транспорт тукталышларында), суүткәргеч һәм канализация челтәрләренә, торбаүткәргечләрнең саклау зонасында, шулай ук метрополитенның техник корылмаларына кадәр 10 метрдан кимрәк ераклыкта, вентиляция шахталарына кадәр - 25 метрдан кимрәк, торак биналар

төрәзәләренә кадәр, сәүдә предприятиеләре витриналарына кадәр - 20 метрдан кимрәк, агач кәүсәләренә кадәр - 3 метрдан да кимрәк арада стационар булмаган объектларны урнаштырырга.

Төзелеш эшләрен башкару урыннарын карап тоту

72. Төзелеш майданчыкларын һәм аларга якин территорияләренә карап тоту, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләр тәмамланганнан соң төзекләндерү эшләрен яңарту йорт салучыга йөкләнә.

Эшләнмәгән төзелеш объектларын һәм аңа якин территорияләренә карап тоту, әлеге Кагыйдәләр таләпләренә үтәп, төзүчегә йөкләнә.

Эш алып барылмаган төзелеш объектлары төзелеш челтәрләре белән ябылырга тиеш.

73. Төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләр башланганчы, шулай ук төзелеш, ремонт чорында кирәк:

73.1. Төзелеш майданы территориясенә бөтен периметры буенча хокукый актлар таләпләренә нигезендә типлаштырылган киртә билгеләргә;

73.2. төзелеш майданчыгы киртәсенә гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатация куркынычсызлыгын тәмин итәргә;

73.3. төзелеш майданчыгы коймаларының техник торышын, аның чисталыгын, пычрактан, кардан, карлы судан, мөгълүмати-басма продукциядән һәм граффитидан вакытында чистартырга;

73.4. төзелеш майданы территориясенә кәргәндә төзелеш объектының гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә җавап бирә торган мөгълүмат тактасын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

73.5. җәяүлеләр өчен вакытлы тротуарлар төзүне тәмин итәргә;

73.6. төзелеш майданчыгы периметры буйлап тышкы яктыртуны тәмин итәргә;

73.7. төзелеш майданчыгына керү юлларын, майдан эчендәге юлларны һәм транспорт чаралары тәгәрмәчләрен чистарту яки юу пунктларын;

73.8. юлларның сакланышын тәмин итә торган төзелеш майданчыгына керү юлларында йөк автотранспортының (10 тоннадан артык) ябык циклы хәрәкәте маршрутын килештерәргә;

73.9. төзелеш майданчыгы территориясендә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын җыю өчен контейнерлар һәм (яисә) бункерлар булдыруны тәмин итәргә;

73.10. төзелеш майданы территориясеннән билгеләнгән тәртиптә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын чыгаруны оештыруны тәмин итәргә;

73.11. төзелеш майданчыгы территориясеннән җыеп алынган һәм калдыклар булмаган карны чыгаруны кар эретү станцияләренә яисә билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарда тәмин итәргә;

73.12. төзелеш майданчыгы янындагы территорияне, аңа якин килү юлларын һәм тротуарларны пычрактан, чүп-чардан, кардан, боздан көндәлек җыештыруны тәмин итәргә (ел фасылын исәпкә алып (кыш, җәй));

73.13. эшләрен башкарганда гамәлдәге җир асты инженерлык коммуникацияләренә, тышкы яктырту челтәрләренә, яшел утыртмаларның һәм кече архитектура рәвешләренә сакланышын тәмин итәргә.

74. Төзелеш һәм (яисә) ремонт эшләрен уздыруның бөтен чоры дәвамында әлеге Кагыйдәләрдә күрсәтелгән таләпләренә үтәргә, шулай ук эшләр башкарганда зарарланган һәм җимерелгән юл өслекләрен, яшел утыртмаларны, газоннарны, тротуарларны, откосларны, кече архитектура формаларын торгызырга кирәк.

75. Төзелеш материаллары, җиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшче һәм хезмәткәрләренә вакытлыча тоту өчен көнкүреш вагоннары, төзелеш калдыкларын вакытлыча саклау һәм туплау өчен урыннар төзелешне оештыру проекты нигезендә төзелеш майданчыклары чикләрендә урнаштырыла.

76. Рөхсәт ителми:

76.1. граждандарның шәхси һәм ижтимагый иминлеген тәмин итүгә бәйлә коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, тынлыкны бозуга китерүчә төзелеш, ремонт, төяү-бушату һәм башка эшләренң торак зонасы янында 23.00 сәгатътән 7.00 сәгатъкә кадәр оештыру һәм үткәру;

76.2. тиешле рөхсәттән башка юлларның һәм тротуарларның юл өлешен тарайту яки ябу;

76.3. чүп-чарны яндырырга һәм төзелеш производствосы калдыкларын утильләштерергә;

Авыл җирлеге территориясен бәйрәмчә (әһәмиятле вакыйгалы) бизәу

77. Авыл җирлеге территориясен бәйрәмчә (вакыйгалы) бизәу дәүләт һәм җирле бәйрәмнәр, истәлекле, мәдәни, спорт вакыйгаларына бәйлә чаралар уздыру чорында башкарыла.

Бәйрәм (вакыйгалы) бизәлеше чараларга бәйлә рәвештә афишалар, панно, декоратив элементлар һәм композицияләр урнаштыруны, шулай ук бәйрәм (вакыйгалы) яктырткычлар (яктылык гирляндалары һәм элементлары, чәлтәр, күләмлә яктылык композицияләре, яктылык проекцияләре һ.б.) урнаштыруны үз эченә ала. Бәйрәм (вакыйгалы) бизәлеше конструкцияләре бинаның фасадында яисә корылма рәвешендә аерым торучы һәм (яисә) конструкцияләр рәвешендә урнаштырылырга мөмкин.

Бәйрәмчә (вакыйгалы) бизәлеш элементларын эзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен җайга салуның техник чаралары күренешен начарайту, төшерү һәм зарарлау рөхсәт ителми.

77.1. Аерым торучы конструкцияләргә бәйрәм (вакыйгалар) бизәлешен урнаштыру рөхсәт ителми:

- фундаментны декоратив бизәлешсез күмеп китүнең техник мөмкинлеге булмаган очракларда;

- гамәлдәгә төзелеш, янгын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү буенча бинаның проект карары белән нигезләнгән планлаштыру карарын исәпкә алмыйча;

- тротуарның норматив киңлеген тарайтуга китерүчеләр, шулай ук машина узу урыннарында, машина кую һәм кую тору урыннары өчен билгеләнгән урыннарда;

- җир кишәрлегенң хокук иясе ризалыгын алмыйча;

- объект проектында каралган җир кишәрлеге чикләрендә тирән фундамент агач күрсәләрәннән 5,0 м якынак булган урыннарда, яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынында;

- профнастилны эзерләгәндә кулланып.

77.2. Биналар, корылмалар фасадларында бәйрәм (вакыйгалар) бизәлеше конструкцияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

- фасадның архитектур үзенчәлекләрен исәпкә алмыйча, архитектур детальләрдә, декор элементларында, кыйммәтле архитектур бизәклә өслекләрдә, шулай ук архитектур өслекләргә зарарлауга илтә торган ныгытмалар белән;

- бер бинада бердәм стилистика һәм яктырту принципларын, яктылык агымы төсен үтәмичә;

- фасад киңлегенң 1/2 өлешә, декоратив бизәлешсез, койма конструкцияләрендә, фронтоннарда, фризаларда, пыяла өслегендә, калкан өслек рәвешендә урнаштырылган проемаларда

IV. Авыл җирлеге территорияләрен төзекләндерү эшләргә исемлеген һәм аларны үтәү ешлыгын да кертеп җыештыру тәртибе

Авыл җирлеге территориясен җыештыруга һәм карап тотуга гомуми таләпләр

78. Авыл җирлеге территориясен җыештыру һәм карап тоту түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

1) җәйге чорда - 15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр;

2) кышкы чорда - 15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән сроклар, һава шартларына карап, ТР ММР Башкарма комитеты тарафыннан төзәтелә ала.

79. Авыл җирлеге территориясен түбәндәгеләр уздыру юлы белән җыештыралар:

1) авыл җирлеге территориясен карап тоту, җыештыру буенча системалы эшләр алып барып;

2) ТР ММР Башкарма комитетының хокукый актлары нигезендә бердәй массакуләм чаралар ярдәмендә (шимбә өмәләре).

80. Авыл җирлеге территориясен җәйге чорда җыештыру юу, су сибү, себерү һәм башка эшләр үткөрү юлы белән авыл җирлеге территориясенәң пычрануын һәм тузанлануын киметү максатында башкарыла һәм түбәндәгеләрне үз эченә ала:

80.1. подметание (в сухую погоду поливку) территорий с искусственным покрытием, мойку от пыли и грязи дорожных покрытий объектов улично-дорожной сети и других территорий с искусственным покрытием, оборудованных ливневой канализацией (производится механическим и ручным способом с 23.00 до 7.00). Мойка дорожных покрытий, площадей, тротуаров и других территорий с искусственным покрытием производится на всю ширину покрытия;

80.2. яңгыр канализациясе рәшәткәләрен чистарту;

80.3. бөтен территориядән чүп җыю;

80.4. Ел саен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларын, бакча һәм урам җиһазларын, урналарны, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;

80.5. гомуми файдаланудагы территорияләрдә, чикләнгән территорияләрдән һәм махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрдән тыш, үләнне даими чабу (үләннең 15 см дан артык биеклегендә) һәм чабылган үләнне тәүлек дәвамында җыештыру;

80.6. Яфрак коелу чорында - тәүлегенә бер тапкыр коелган яфракны җыю һәм алып чыгу;

80.7. территорияләрне , шул исәптән сәүдә объектлары, оешмалар һәм предприятиеләр янында автотранспортны кую урыннарын җыештыру, ул 8.00 сәгатькә тәмамланарга тиеш;

80.8. юудан соң бордюр янында лотокларны җыештыру.

81. Җыелган чүп-чар, яфрак, чабылган үлән, ботаклар билгеләнгән таләпләр нигезендә чыгарылырга тиеш.

82. Территорияләрне җыештыру өчен җаваплы оешмалар яфрак коелу чорында урамнар һәм юллар буйлап газоннарга коелган яфракларны җыеп алып чыгалар.

Яфракларны, җылылык яратучы үсемлекләрне җылыту очрактарыннан тыш, агач һәм куакларның кәүсә төбенә җыю тыела.

83. Гомуми файдаланудагы территорияне кышкы чорда җыештыру үз эченә ала:

83.1. юл өсләрен һәм тротуарларны кардан, кар капламыннан һәм чүп-чардан чистарту;

83.2. тайгак яки бозлавык барлыкка килгәндә - җәяүлеләр зоналарын, баскычларны ком сибү, юл капламаларын бозлавыкка каршы материал белән эшкөртү;

83.3. язгы чорда-карны йомшарту һәм Кар сулары бүлөп бирүне оештыру.

84. Авыл җирлеге территориясендә башкарыла торган урып-җыю эшләренең технологиясе һәм режимнары, һава торышы шартларына карамастан, транспорт чаралары һәм җәяүлеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

85. Җәяүлеләр тротуарларын, җир өсте кичүләрен, баскычларны чистарту үзенчәлекләре:

85.1. җәяүлеләр тротуарларын, җир өсте кичүләре, баскычлар күрсәтелгән

корылмаларның жәяүлелер өлеше киңлегендө кардан чистартылырга тиеш.

Кар явып үткәннән соң, чистарту вакыты тугыз сәгатътән артмаска тиеш;

85.2. интенсив кар яву чорында жәяүлелер өчен тротуарлар, баскычлар бозлавыйка каршы материаллар белән эшкәртелергә һәм чистартылырга тиеш;

85.3. бозлавыйкабарлыкка килгәндә, бозлавыйка материаллары белән беренче чиратта баскычлар, аннары тротуарлар эшкәртелә.

Бозга каршы материаллар белән эшкәртү вакыты тайгак табылганнан соң дүрт сәгатътән артмаска тиеш;

85.4. Ишек алларында калдыклар белән пычранмаган һәм химик реагентлар, ком-тоз катнашмалары белән пычранмаган карны да кертәп, жәяүлелер тротуарларын чистартудан алынган көпшәк чиста карны яшел утыртмалар саклану һәм кар сулары агып китүне тәэмин итү шарты белән яшел территориядә жыеп алу рәхсәт ителә.

86. Авыл жирлеге территориясендә рәхсәт ителми:

86.1. урамнарда, майданнарда, яшел утыртмалары булган участокларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүпләргә;

86.2. гамәлдәге законнар нигезендә жирләү урыннарыннан читтә урнашкан гомуми файдаланудагы территорияләрдә мемориаль кабер корылмалары (истәлекле Корылмалар, коймалар) урнаштыру;

86.3. транспорт чараларын юу, салонны чистарту һәм техник хезмәт күрсәтүне бу максатларда каралмаган урыннарда, шул исәптән жәмәгать транспорты муниципаль маршрутларының соңгы пунктларында тыела;

86.4. биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү элементларын, һәйкәлләрне, мемориаль такталарны, агачларны, куакларны, кече архитектура формаларын һәм гомуми файдалану территорияләрендә төзекләндерүнең башка элементларын ватарга һәм жиңерергә, шулай ук аларны үзбелдекле үзгәртеп кору эшләрен башкарырга;

86.5. язулар, рәсемнәр төшерергә, мәгълүмати-басма продукция эләргә яки ябыштырырга, жәмәгать транспортына, стеналарга, баганаларга, коймаларга кетү тукталышларында һәм бу максатларда каралмаган башка объектларга граффити ясарга;

86.6. бирелгән жир кишәрлекләренең чикләреннән һәм (яисә) коймаларыннан читтә күчәмлә мөлкәтне берләштерергә һәм сакларга;

86.7. тротуарларда, газларда, юлларда, сәнәгать товарларын һәм башка сәүдә предметларын урнаштырырга һәм сакларга;

86.8. билгеләнмәгән урыннарда кар жыярга;

86.9. тимер-бетон блоклар, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, корылмалар һәм башка жайланмалар ярдәмендә квартал эчендәге машина юлларын һәм тротуарларны үз белдеге белән ябарга.

86.10. авыл жирлеге территориясендә, шул исәптән урман, су фонды жирләре территориясендә, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә көнкүреш, төзелеш чүп-чарын, житештерү калдыкларын, тараларны, агачларны, яфракларны, карларны, сыек көнкүреш калдыкларын ташлау рәхсәт ителми, бу максатлар өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш.

87. 87. Авыл жирлеге территориясендә калдыклар (чүп-чар, кар, грунт һ.б.) ташланган очракта, мондый хокук бозуларга юл куйган затлар 10 көннән дә артмаган вакыт эчендә ачыкланган бозуларны бетерү буенча чаралар күрә.

88. Рәхсәтсез урыннарда калдыкларны урнаштырган затлар үз хисабына әлеге территорияне жыештыралар һәм чистарталар, ә кирәк булган очракта - жир участогын рекультивациялиләр.

Әгәр дә 20 тәүлек дэвамында рәхсәтсез урында калдыкларны урнаштырган зат билгеләнмәгән булса, калдыкларны алып ташлау һәм рәхсәтсез чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү әлеге территорияне жыештыру өчен жаваплы оешмалар (яисә, әлеге төр хезмәт күрсәтүләренә шартнамәдә каралган булса, калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешма) тарафыннан башкарыла.

89. Билгелэнгән тәртиптә бирелмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) стихияле барлыкка килә торган чүплекләргә бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын җыештыру

90. 90. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын (алга таба-юллар) чистартуға машиналар йөрү өлешен, тротуарларны, парковкаларны (парковка карманнарын), җәмәгать транспортын, ясалма юл корылмаларын пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан даими чистарту чаралары комплексы керә.

91. Язгы-жәйге чорда җыештыру юлларны юу, су сибү, тузанны бетерү, себерү һ. б. эшләргә үз эченә ала.

Юлларны көзге-кышкы чорда җыештыру, чүп-чар, кар һәм боз, пычрак чыгару, ком-тоз катнашмасын юлларга, коры комны тротуарларга салуны күздә тоту.

92. Транспорт хәрәкәте өлешен, күчәр һәм резерв полосаларын, юллар, лоток зоналарын, юлларны себерү көндөз 8.00 дән 21.00 гә кадәр, ә транспортның интенсив хәрәкәте булган магистральләр һәм урамнар төнлә - 23.00 дән 7.00 гә кадәр хәл ителә.

93. Машиналар йөри торган өлешне, мәйданнарның ясалма өслекләрен, магистральләргә, урам һәм юлларны, ясалма юл корылмаларын, аерымланган трамвай юлларын юу төнгә (23.00 дән 7.00 гә кадәр) һәм көндөзгә (7.00 дән 23.00 гә кадәр) вакытта башкарыла.

Машиналар йөрү өлешен юган вакытта су агымнары белән тротуарларга, газоннарга, җәмәгать транспортын көтү тукталышларына, биналарның фасадларына, сәүдә объектларына һ. б. чыгарга ярамый.

94. Юл буйларында урнашкан чүплекләргә көнгә бер тапкырдан да ким чистартмыйлар, тукталыш мәйданчыкларында - көнгә ике тапкыр.

95. Аерым элементлар буенча юлларны жәйге җыештыруга таләпләр:

95.1. машиналар йөрү өлеше төрле типтагы пычратулардан тулысынча чистартылырга тиеш һәм бөтен киңлеккә юдыртылырга тиеш. Жәйгә салу линияләргә тарафыннан билгелэнгән күчәр, резерв полосалары ком һәм вак чүп-чардан даими рәвештә чистартылырга тиеш;

95.2. Юл кырыйлары эре габаритлы калдыклардан һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш;

95.3. Бүленү полосалары бөтен өслектә ком, пычрак һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш. Тавыш ышыклау диварлары, металл коймалар, юл билгеләргә һәм күрсәткечләргә елына кимендә ике тапкыр юдырылырга тиеш..

Газоннар рәвешендә эшлэнгән бүленү полосалар чүп-чардан чистартылырга, үлән капламының биеклегә 10-15 см дан артмаска тиеш;

95.4. юлларның бүленү полосасында үлән капламының биеклегә 10-15 см дан артмаска тиеш..

96. Юлларның кышкы җыештырылышына таләпләр:

96.1. кышкы чорда юлларны җыештыру үз эченә түбәндәгеләргә ала:

1) машиналар йөрү өлешен, җәмәгать транспортын көтү тукталышларын кардан һәм юл бозыннан чистарту, себерү, карны валларга күчерү һәм чыгару;

2) машиналар йөрү өлешен, тротуарларны, җәмәгать транспортын көтү тукталышларын кар яву вакытыннан алып һәм бозлавык барлыкка килгәндә бозлавыкка каршы материаллар белән эшкөртү;

96.2. юлларны, тротуарларны, парковкаларны (парковка карманнарын), җәмәгать транспортын көтү тукталышларын кардан чистартып тору даими рәвештә башкарылырга тиеш;

96.3. юлларның машиналар йөри торган өлешеннән һәм алар янәшәсендәге тротуарлардан чистартылган кар киң урамнарда, мәйданнарда һәм проспектларда аерым полосага, юл читенә, калган урамнарда - юлның тыкрык өлешенә (юлның киңлегенә карап - урамның бер яисә ике ягыннан) күчә һәм валларга формалаша.

Урам чатларында, жәмәгать транспортының көтү тукталышларында, жәяүлеләр өчен чыгу юлларында, яңгыр сулары коелары урнашкан урыннарда кар өемнәре чистартыла: юл чатында - юл чатында киңлегендә, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында - утырту майданчыгының озынлыгында, жәяүлеләр өчен чыгу юлларында - күчеш киңлегендә, ләкин 5 метрдан да ким булмаган жирдә, яңгыр сулары агып торган коеларда - кимендә 1,5 м. Кар өенең киңлеге 2 м дан артмаска тиеш;

96.4. Кар беренче чиратта күперләрдән һәм юлүткөргечләрдән, жәмәгать транспортының маршрут хәрәкәте булган тар урамнардан, пассажир транспорты тукталышларынан һәм жәяүлеләр һәм транспорт чаралары жыелу мөмкинлеге булган башка урыннардан алына;

96.5. кар яуган вакытта юлларның машина йөри торган өлешендәге кар – кар эретү станцияләренә яисә билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарда, кар яву тәмамланган вакыттан алып алты сәгатътән дә соңга калмыйча чыгарылырга тиеш.

96.6. юлларны жыештырганда тышкы яктырту баганаларының, терек щиткаларның, идарә шкафларының һәм башка корылмаларның, агачларның, куакларның сакланышын, шулай ук машиналар йөри торган өлешендәге карны механикалаштырылган чистартуда яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәргә кирәк.

97. Экстремаль шартларда юлларны чистарту өчен вәкаләтле орган тарафыннан юлларны жыештыру буенча чаралар комплексын күздә тоткан авария планы әзерләнергә тиеш.

98. Рәхсәт ителми:

98.1. квартал эчендәге машина юлларынан, ишегалды территорияләренән, предприятиеләр, оешмалар территорияләренән, төзелеш майданчыкларынан, сәүдә объектларынан, шәхси йорт биләмәләренән жыеп алынган карны, бозны, юл өлешен жыештыручы зат белән шартнамә булмаганда, тротуарларга, юлларга чыгару;

98.2. жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, тротуарларда, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында, яшел утыртмалары булган территорияләрдә бозга каршы реагент сыйфатында техник тоз һәм сыек хлор кальций кулланырга.

98.3. ком-тоз катнашмасы белән пычранган карны, шулай ук тозлы бозны газоннарда, чәчәк түтәлләренә, куакларга һәм башка яшел үсентеләргә роторлы рәвештә күчерү;

98.4. билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда кар чыгарырга һәм тезәргә;

98.5. кар өемнәре формалаштыру:

1) юллар киселешендә һәм бер дәрәжәдәге урамнарда, шулай ук күрү өчпочмагы зонасындагы тимер юл кичүләре янында;

2) транспорт киртәләре яисә югары бордюр белән жиһазланган юл участокларында;

3) тротуарларда;

4) якин-тирә территорияләргә керү урыннарында (ишегаллары, квартал эчендәге юллар һәм территорияләр).

98.6. юлларга автотранспорт көпчәкләре белән грунтны һәм пычракны алып чыгу;

98.7. грунт, чүп-чар, сибелә торган төзелеш материалларын, жиңел тара,, киселгән агач йомыккаларын брезент яки башка материал белән капламыйча, шулай ук , юл өслеген пычрануга китерә торган төзелеш катнашмаларын һәм измәләрен (шул исәптән цемент-ком эретмәсе, известь, бетон катнашмаларын) юлга, тротуарларга, юл кырыена яки юл янындагы газон полосасына түгелүне булдырмыйча, чаралар күрмичә генә ташу.

Жыештыру, санитария хезмәте күрсәтү һәм кешеләр күпләп ял итү урыннарын төзекләндерү

99. Ял итү һәм кешеләр күп була торган урыннарға керә:

1) майданнар, парктар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, пляжлар, оештырылган ял урыннары;

2) актив ял итү һәм мавыктыргыч чаралар урыннары - стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә майданчыклары һ.б.;

3) сәүдә объектлары (вакляп сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган вак-төяк челтәр объектлары комплекслары), жәмәгать туклануы, социаль-мәдәни билгеләнеше, көнкүреш хезмәт күрсәтү территорияләре;

4) административ һәм ижтимагый биналарға, учреждениеләргә якин территорияләр.

100. Гомуми файдаланудагы майданнарны, парктарны, скверларны, бульварларны, яр буйларын һәм башка территорияләрне жыештыру:

100.1. майданнарны, парктарны, скверларны, бульварларны, яр буйларын жыештыру 23.00 сәгатьтән 8.00 сәгатькә кадәр башкарылырга тиеш. Көндөз патруль жыештыру һәм калдыктар белән тутырылган чүп савытлары һәм чүп-чар жыентыклары чистартыла;

100.2. кышкы чорда парктарда, яшел үсентеләр сакланган һәм кар сулары агуны тәмин иткән очракта, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял зоналарында химик реагентлар булмаган карларны вакытлыча өю бу максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарға рөхсәт ителә,

101. Катты көнкүреш калдыктарын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәт күрсәтүләргә килешү төземичә пляж ачу рөхсәт ителми.

102. Жыештыру һәм вакляп сату базарларын санитар тоту:

102.1. вакляп сату базарлары территорияләре (алга таба - базар) төзекләндереләргә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер майданчыклары, контейнерлар һәм чүп савытлары белән жиһазландырылырга, яңгыр һәм кар сулары агу өчен катты катлам һәм авышлык, шулай ук суүткәргеч һәм канализация булдырырга тиеш;

102.2. базар һәм аның янындагы территорияләрне төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла. Көндөз чүп-чар жыючылар катты көнкүреш калдыктары белән тутырылган чүп-чар жыыгычларда чистарту эшләре бара;

102.3. елның жәйге чорында базар территориясендә мәжбүри тәртиптә атна саен дымлы жыештыру эшләре башкарыла;

102.4. базар территориясә 40 кв. м майданга бер урна исәбеннән урналар белән жиһазландырыла, өстәвенә, алар арасындагы ераклык линия буйлап прилавка 10 м дан артмаска тиеш;

103. Базар территориясендә һәм аның янәшәсендә урнашкан оешмаларның, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятеләренә, киосктарның, сәүдә палаталарының һәм павильоннарның эшчәнлегә катты көнкүреш калдыктарын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә шартнамә төземичә рөхсәт ителми.

104. Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларын жыю һәм санитар карап тоту:

104.1. сәүдә объектлары һәм (яки) жәмәгать туклануы объектлары территорияләрен һәм якин-тирә территорияләрне тулысынча жыештыру тәүлегенә кимендә ике тапкыр (иртән һәм кичен) башкарыла.

104.2. Көндөз патруль жыештыру һәм калдыктар белән тутырылган чүп савытлары һәм чүп-чар жыентыклары чистартыла;

104.3. вакытлыча урам сәүдәсе урыннарында 10 м радиуста тирә-юньне жыештыру бара. Газон һәм тротуарларда Тара һәм товарларны туплау рөхсәт ителми;;

104.4. калдыктарны чыгару тәмин ителә.

105. Башка сәүдә майданчыклары, стационар булмаган вакляп сату челтәре объектлары комплекслары, социаль-мәдәни билгеләнештәге комплекслар территорияләрен жыештыру, аларны жылы вакытта мәжбүри рәвештә су сибеп, ябылганнан соң башкарыла. Агымдагы жыештыру көн дәвамында башкарыла..

106. Кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннарын төзекләндерү:

106.1. ял итү һәм кешеләр күпләп жыела торган урыннар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә каты катлам төрләрә (плитка яки асфальт рәвешендә), өслекләрнең көчәнеш элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп савытлары һәм кече контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, яшелләндерү участкаларын саклау элементлары (металл коймалар, махсус каплам төрләрә һ. б.) керә;

106.2. пляжлардан тыш, ял итү һәм кешеләр күпләп була торган барлык территорияләрдә дә каты катлам яисә чөчөлгән үләннәр яки яшел үсентеләр булган үсемлекләр җирини булырга тиеш;

106.3. ял итү һәм кешеләр күпләп жыела торган урыннарда яшелләндерү участкаларын чөчөк түтәлләрән, газоннарны, ялгыз, төркемләп, рәт белән утыртып, вертикаль, күп кырлы, яшелләндерүнең мобиль формалары рәвешендә проектларга кирәк.

106.4. кешеләр ял итә һәм массакуләм була торган урыннар жиһазландырылган һәм эшли торган бәдрәф кабиналары белән комплектланырга, бәдрәф куюга һәм эчтәлегенә карата таләпләр үтәлгә тиеш;

106.5. пычранган саен, халыкның ялы яисә массакуләм жыела торган урыннары территорияләрендә фонтаннар, буалар, елга ярлары чистартылырга тиеш;

106.6. массакуләм чаралар үткәргәндә, аларны оештыручылар чара үткөрү урынын, аның янәшәсендәге территорияләргә жыештыруны һәм бозылган төзекләндерү эшләрен яңартуны тәмин итәләр. Чараны үткөрү урынын, аның янәшәсендәге территорияләргә жыештыру һәм бозылган төзекләндерүне торгызу тәртибе чараны үткөрүгә тиешле рөхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

107. Ял итү һәм кешеләр күпләп була торган урыннар территориясендә рөхсәт ителми:

107.1. тара һәм сәүдә жиһазларын билгеләнмәгән урыннарда сакларга, урнаштырырга;

107.2. загрязнять территорию отходами производства и потребления;

107.3. автотранспорт чараларын юрга һәм ремонтларга, эшкәртелгән ягулык-майлау сыеклыкларын агызырга;

107.4. автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар булдырырга, билгеләнгән тәртипне бозып, реклама конструкцияләргә урнаштырырга;;

107.5. газон, табигый һәм ясалма яшелләндерү объектларын жәрәхәтләргә;

107.6. кече архитектура формаларын зарарларга һәм аларны билгеләнгән урыннардан күчергә;

107.7. өстәлләрдә һәм эскәмияләргә аркаларында утырырга;

107.8. сыек продуктлар калдыкларын, сатуратор җайланмалардан суны, куас һәм сыра цистерналарын тротуарларга, газоннар һәм юлларга агызу;

107.9. автотранспорт чаралары өчен түләүле стоянкалар оештырырга;;

107.10. стационар булмаган объектларны үз белдегә белән урнаштыру;

107.11. тротуарларның асфальт-бетон катламын, якин-тирә яшел зоналарның һәм территорияләргә төзекләндерүнең башка элементларының бөтенлеген бозарга;

107.12. территориягә сәүдә-суыту жиһазлары урнаштыру;

107.13. каты көнкүреш калдыкларын халыктан каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга), калдыкларны идәрәче оешмалар белән каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнерларга (бункерларга) урнаштыру турында килешү булмаган очракта бункерларга урнаштырырга;

107.14. тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, корылмалар һәм башка җайланмалар урнаштыру юлы белән тротуарларны үзирекле рәвештә ябарга;

107.15. товарны сәүдә объектнан читтә чыгарырга;;

107.16. учаклар яндырырга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар үткөрүгә, мангаллар һәм ачык ут ярдәмендә ризыкны жылылык белән эшкәртү өчен башка җайланмалар куллану.

Күпфатирлы йорт яны территориясен жыештыру, карап тоту һәм төзекләндерү

108. Йорт яны территориясен жыештыру:

108.1. Жыештыру киләсе эзлеклеләктә үткәрелергә тиеш: тротуарларны, жәяүлеләр юлларын (бозлавык һәм тайгак булган очракта - ком сибү), ә аннары - ишегалды территорияләрен жыештыру;

108.2. кар яву вакытында житештерелә торган кар чистартудан тыш, жыештыру эшләре 8.00 сәгатькә кадәр үткәрелә. Механикалаштырылган жыештыруны көндез машиналарның тизлегә 4 км/сәг кадәр булганда үткәрергә рәхсәт ителә.

109. Жәйге жыештыру:

109.1. йорт яны территорияләрен жәйге жыештыру: себерү, юу яки махсус машиналар ярдәмендә су сибү – күбесенчә иртәнге һәм кичке якта башкарылырга тиеш;

109.2. тротуарлар юуны бары тик ачык тротуарларда гына, прилотка полосасы белән турыдан-туры чиктәш ачык тротуарларда һәм биналардан урамның машина юлына таба юнәлештә генә башкарырга кирәк;

109.3. көннең эссе вакытында тротуарларга су сибү кирәк булган очракта, әмма тәүлегенә ике тапкырдан да ким булмаска тиеш.

110. Кышкы жыештыру:

110.1. Түбәләрдә жыела торган кар үз вакытында жиргә ташланырга һәм прилот полосасына күчереп куелырга, ә киң тротуарларда - валларга формалашырга тиеш;

110.2. жыештырыла торган кар тротуарлардан прилотка полосасына, ә ишегалларында - складлау урыннарына күчәргә тиеш;

110.3. квартал эчендәге юллардан күчкән карны параллель рәвештә борт ташына урнашкан өемнәргә һәм валларга салырга яки, кагыйдә буларак, роторлы кар чистарткычлар ярдәмендә юл буена өеп куярга кирәк;

110.4. киңлегә 6 м дан артык булган тротуарларда, урамнарның машиналар йөрү өлешеннән газоннар белән аерып алынган тротуарларда карны киләчәктә бетерү өчен тротуар уртасына күтәрергә рәхсәт ителә;

110.5. карны валларга һәм өмәләргә урнаштыру эшләре кар явып киткәннән соң алты сәгатьтән дә соңга калмыйча, ә калган территорияләрдә 12 сәгатьтән дә соңга калмыйча төгәлләнергә тиеш;

110.6. куллану калдыклары, ком-тоз катнашмасы һәм реагентлар белән пычратылмаган чиста карларны, ишегалларында һәм квартал эчендәге юлларда, яшеллек территориясендә яшеллек үсентеләрен саклап калганда һәм кар суларын бүлеп биргәндә жыела торган карны өеп куярга рәхсәт ителә;

110.7. тротуарларны һәм квартал эчендәге юлларны кулдан чистартканда кар тулысынча, кырып чистартылырга тиеш. Камилләштерелгән капламалар булмаса, карны, аннан соң тыгызлансын өчен, карны хәрәкәткә китерергә кирәк, 1 катламын калдырырга кирәк;

110.8. тайгаклык барлыкка килгән очракта, ком-тоз катнашмасы белән эшкөртү 0,2-0,3 кг/м нормасы буенча, бүлгечләр ярдәмендә башкарылырга тиеш;

110.9. бозлы урынны эшкөрткәннән соң, йомшартылган катнашмаларны ачык грунтка, агачларга яки газоннарга элэгүгә юл куймыйча, күчерергә яки себерергә кирәк.

111. Яз житү белән түбәндәгеләр башкарыла:

111.1. кар суларын нормаль чыгару өчен таләп ителә торган урыннарда су агызып китүне тәэмин итү өчен, канауларны юдырту һәм чистарту;

111.2. кар суының люкларга һәм яңгыр сулары коеларына системалы рәвештә куылуы;

111.3. кар эреп беткәннән соң ишегалды территорияләрен кар, боз һәм калган чүп-чардан чистарту;

112. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен карап тоту:

112.1. күпфатирлы йортның йорт яны территориясен карап тоту (алга таба - йорт яны территориясен) үз эченә алу:

- 1) даими жыештыру;
- 2) люкларны, карау һәм яңгыр кабул итү коеларын, дренажларны, лотокларны, жибәрү (перепуск) торбаларын ремонтлау һәм чистарту;
- 3) инженерлык челтәрләренең күзәтү коеларына, су белән тәэмин итү чыганаclarына (гидрантларга, сулыкларга һ. б.) тоткарлыксыз керүне тәэмин итү;
- 4) каты көнкүреш һәм зур габаритлы калдыкларны жыю һәм чыгару;
- 5) гамәлдәге яшел үсентеләрне яшеллөндөрү һәм карау;
- 6) кече архитектура формаларын карап тоту, агымдагы һәм капитал ремонтлау.

113. Барлык төр калдыклар контейнерларга һәм су үткәрми торган өслеге булган контейнер майданчыкларына куела торган бункерларга, каты көнкүреш калдыкларын жыю нормаларына туры китереп, тиешле күләмдә жыелырга тиеш.

114. Күпфатирлы йортларда яшәүче гражданныр:

114.1. йорт яны территорияләрендә чисталык һәм тәртип саклайлар;

114.2. каты көнкүреш һәм зур габаритлы калдыкларны бары тик махсус контейнерларга һәм йорт яны территорияләрендә урнашкан махсус майданчыкларга гына урнаштыралар.

115. Идарәче оешмалар тәэмин итә:

115.1. 8.00 сәгаткә кадәр йорт яны территорияләрен жыештыру һәм көн дәвамында-чисталыкны саклауны;

115.2. каты көнкүреш калдыклары өчен контейнерлар урнаштыру, ә канализациясез биналарда - алардан тыш сыек көнкүреш калдыклары өчен жыентыклар урнаштыру;

115.3. расланган график нигезендә каты көнкүреш һәм зур габаритлы калдыкларны чыгару;

115.4. контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер майданчыкларын, аларга керү юлларын чиста һәм төзек хәлдә тоту;

115.5. подъездларга керү ишегалдында чүп-чар өчен урналар, эскөмияләр кую һәм аларны үз вакытында чистарту;

115.6. территорияләрен сезонлы эксплуатацияләүгә әзерләү, шул исәптән су агуны тәэмин итү өчен канауны юдырту һәм чистарту, кар суларын люкларга һәм яңгыр суларын кабул итү коеларына системалы рәвештә агузу, кар эреп беткәннән соң территорияне чистарту һәм башка кирәкле эшләрен башкару;

115.7. ком-тозлы һәм (яки) бозга каршы махсус катнашмалар белән тайгак жирләренә эшкәртү;

115.8. яшел үсентеләрне һәм газоннарны саклау һәм квалификацияле карау;

115.9. яктырту чаралары төзек хәлдә тоту һәм караңгылык төшү белән кабызу.

116. Йорт яны территориясендә рөхсәт ителми:

116.1. яфрактар, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүп-чарларны яндыру;

116.2. хужалык майданыннан тыш жирләргә кирәк-ярактар, киём-салым, келәмнәр һәм башка предметлар элү;

116.3. контейнер майданчыкларына керү юлларын томалау;

116.4. урамнарның һәм юлларның йөрү өлешендә, тротуарларда, газоннарда һәм яшел зоналарда контейнерлар (бункерлар) урнаштырырга;

116.5. үз белдеге белән йорт яны территорияләрендә киртәләр кую, иүтөргә комачаулай торган шлагбаумнар яисә автоматик капкалар урнаштыру;

116.6. үз белдеге белән ишегалды корылмалары төзөргә;

116.7. йорт яны территориясен металл лом, көнкүреш һәм төзелеш калдыклары һәм материаллар, шлак, көл һәм башка житештерү һәм куллану калдыклары белән томаларга, тараны жыеп салырга һәм сакларга;

116.8. чүп-чар түгөргә, калдыкларны ташларга;

116.9. автотранспорт чараларының түлөүле стоянкасын оештырырга;

116.10. тимер-бетон блоктар, баганалар, киртәләр, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар кую юлы белән квартал эчендәге машина юлларын үз белдеге белән ябарга;

116.11. автомашиналар юу, ягулык һәм майлар агызу, тавыш сигналларын, тормоз һәм двигательләрне көйләү;

116.12. кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясыя торган теләсә нинди эшләр башкарырга;

116.13 сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре, шул исәптән палаткалар, киосклар, лареклар, мини-базарлар, павильоннар, жәйге кафелар, житештерү объектлары, автомобильлөргә вак-төяк ремонт ясау предприятиеләре, көнкүреш техникасы, аяк киеме, автостоянка (кунак автостоянкаларынан тыш) урнаштыру;

116.14. йорт яны территориясенөң ишегалды эчендөгө йөрү юллары буенча транзит хәрәкәтен тормышка ашыру;

116.15. учак ягарга, шул исәптән ачык уттан файдалануны, мангаллар һәм ризыкны жылылык белән эшкөртү өчен башка жайланмалар куллануны күздө тоткан чаралар уздырырга;

116.16. яшеллөндөрелгән территорияләрдө, балалар, спорт һәм хужалык мөйданчыкларында, ел фасылларына карамастан, өлегө территорияләрдө кирөкле торгызу эшлөрен мөжбүри уздыру шарты белән эшләр башкару очракларынан тыш, транспорт чараларын урнаштырырга.

117. Йорт яны территориялөрен яшеллөндөрү:

117.1. йорт яны территориялөрен яшеллөндөрү, яшел үсентелөрнең сакланышы өлегө Кагыйдөлөр талөплөре нигезендө идарөчө оешмалар тарафыннан тәэммин ителө;

117.2. йорт яны территориясен яшеллөндөргөндө торак йортлар стеналарынан алып иң кечкенө диаметрлы агач көүсөлөренөң үзөгөнө кадәр 5 м дан да ким булмаган ераклыкны исөпкө алырга кирөк. Зуррак агачлар өчен ара 5 м дан артык, куаклыклар өчен - 1,5 м булырга тиеш. Куаклыкларның биөклегө беренчө каттагы төрөзө уемының аскы почмагынан артмаска тиеш.

118. Идарө итүчө оешмалар тәэммин итө:

118.1. яшел утыртмаларның сакланышын һәм бөтенлеген;

118.2. жөй көннөрендө һәм коры көннөрдө газоннарга, чөчөклеклөргө, агач һәм куакларга су сибү;

118.3. төзелеш материаллары, ком, чүп-чар, кар, боз катламнары урнаштырмыйча газоннарның сакланышы һәм бөтенлеген тәэммин итү;

118.4. агротехник шартларны үтөп, билгелөнгән төртиптө килештерелгән проектлар буенча яңа агачлар һәм куаклар утырту, юллар чөлтөрен үзгөртү һәм жиһазларны яңадан планлаштыру;

118.5. яшеллөндөрелгән территорияне (яшеллөндөрү участкаларын) борт биөклегө 0,5 метрдан артмаган декоратив киртөлөр рөвешендө саклау элементларын урнаштыру яисө транспорт чаралары керүгө каршы тора торган 0,5 метрдан да артык булмаган биөклектөгө баганалар урнаштыру, яисө куаклар утырту.

119. Йорт яны территориясен төзөклөндөрү:

119.1. һәр йортның территориясө, кагыйдө буларак, ия булырга тиеш:

1) киөм-салым киптерү, келөмнөр һәм йорт кирөк-яракларын чистарту өчен хужалык мөйданчыгы;

2) өлкөннөр өчен ял итү мөйданчыгы;

3) балаларга кышкы һәм жөйгө ял өчен уен һәм спорт мөйданчыклары, аларны яшеллөндөрү һәм кечө архитектура формаларының кирөкле жиһазлары белән тәэммин итү.

120. Хужалык мөйданчыгында кер киптерү жайланмасы, киөм киптерү өчен штанга, элгөчлөр, комлы тартма, чүп савыты, эскөмиялөр булырга тиеш. Мөйданны киртө белән әйлөндөрөп алырга кирөк. Мөйданчыкларны, ял итү урыннары элементларын төзү һәм төзөклөндөрү билгелөнгән талөплөргө туры китерөп башкарылырга тиеш.

121. Әгәр кишөрлек территориясө күлөмнөрө мөмкинлек бирсө, участок чиклөрендө этлөр йөртү өчен мөйданчык урнаштырылырга мөмкин.

122. Йортлар каршындагы мөйданчыклар, юл йөрү һәм жөяүлөлөр өчен юллар каты өслөккө булырга тиеш. Каты катламнар урнаштырганда кар һәм яңгыр сулары

ирекле агу мөмкинлеге каралырга тиеш.

123. Торак йортларга төзелгән жәмәгать корылмалары йортның торак өлешенән изоляцияләнгән керү юлларына ия булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автотранспортын кую ишегалды территориясеннән читтә булырга тиеш.

124. Торак йортның тәрәзәләре һәм фатирларга керү урыннары урнашкан ишегалды ягыннан жәмәгать билгеләнешендәге урыннар өчен материаллар, продукция төяү рөхсәт ителми. Йөкләүне тәрәзәләре булмаган торак йортлар торецларынан, жир асты тоннельләреннән яки ябык дебаркадерлардан, юллар ягыннан башкарырга кирәк.

125. Квартал эчендәге территорияләрдә транспорт чараларын урнаштыру кешеләрнең, шулай ук жыештыру һәм махсус техниканың тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

Шәхси торак төзелеше территорияләрен жыештыру

126. Торак йортларның хужалары көн саен жир кишәрлеген (шул исәптән кардан) һәм аның тирәсен жыештыра.

127. Шәхси торак төзелеше территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

127.1. йорт территориясе тышы чикләренә карны этеп чыгарырга, чүп, шлак ташларга, йорт биләмәләре территориясенә сыек көнкүреш калдыкларын агызырга;

127.2. Ишегалды һәм аның янәшәсендәге территориядән чистартылган кар һәм бозны юлларның һәм юл йөрү юлларының юл өлешенә күчерергә.

V. Территорияне төзекләндерү элементларына таләпләр

128. Түбәндәге төзекләндерү элементлары билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект (паспорт) һәм аның нигезендә тулысынча урнаштырыла:

- аерым торучы күрсәткечләр (стелалар);

- тышкы мәгълүмат чаралары;

- декоратив-сәнгати бизәлеш, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен жайланмалар, су жайланмалары, типлаштырылган муниципаль мебель, коммуналь-көнкүреш жиһазлары рәвешендә кече архитектура формалары;

- капитал булмаган объектлар, шул исәптән сезонлы объектлар һәм стационар булмаган сәүдә объектлары;

- аерым витриналардан һәм керү төркемнәреннән тыш, биналар, корылмалар, шул исәптән капитал булмаганнарны архитектур яктан яктырту;

- фасадларның төсләре, шул исәптән декоратив-сәнгатьчә бизәлеше;

- гомуми файдаланудагы, чикләнгән файдаланудагы территорияләрне комплекслы төзекләндерү;

- кондиционерларның тышкы блокларын комплекслы урнаштыру.

мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан территорияне төзекләндерү элементларына проект (паспорт) мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге вәкаләтле органнар белән килештерелә.

Территорияләрне озак һәм даими файдаланудагы төзекләндерүнең стационар элементлары, аларның күчү мөмкинлеген кулдан төшереп калдыру өчен, беркетелергә тиеш.

Төзекләндерү элементларындагы мәгълүмат Россия Федерациясенең дәүләт теле һәм Татарстан Республикасының дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәп урнаштырылырга тиеш.

Ике һәм аннан да күбрәк тел кулланылган очракта текстлар эчтәлеге һәм техник бизәлеше буенча тигез булырга, жентекләп эшләнелгән булырга тиеш.

129. Төзекләндерү элементларын, аларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, төзекләндерү элементлары хужалары башкара

Яшеллөндөрү

130. Яшел үсентеләр территорияне төзеклөндөрүнең мәжбүри элементы булып тора.

Төзеклөндөрү эшләрэн башкарганда гамәлдәге яшел үсентеләрне максималь рәвештә саклап калырга кирәк.

131. Асыл жирлеге территориясендә яшеллөндөрүнең ике төре: стационар - туфракка үсемлекләрне утырту һәм мобиль урыннарда утырту - үсемлекләрне махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һ.б.) утырту.

Стационар һәм мобиль яшеллөндөрүне рельефның табиғый һәм ясалма элементларында, түбөлөрдә (түбә яшеллөндөрү), фасадаларында (вертикаль яшеллөндөрү) архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, бакчалар, чөчәк түтәлләре, куаклар һәм агачлар булган майданчыклар) төзү өчен файдаланалар.

132. яшеллөндөрү объектларын тоту - яшел утыртмаларны карау һәм яшеллөндөрелгән территорияләрне төзеклөндөрү элементларын карап тоту, зур корылмаларның конструктив элементларын аз гына деформацияләүне һәм зарарлануларын бетерү, шулай ук жәйге һәм кышкы чорда күчмә кече формаларны жыю эшләре комплексы ул.

133. Яшеллөндөрү объектларында эшләрне башкаруга карата таләпләр:

133.1. яшеллөндөрү объектлары янындагы төзелеш майданчыкларын оештырганда проектта сакланучы буларак билгеләнгән яшел утыртмаларның бөтенлеген саклап калу чараларын күрергә кирәк: киртәләп алу, түбән һәм киң ябаларны өлешчә кисү, агач кәүсәләрен саклау юлы белән каплау, куакларның ябалдашларын бәйләү, юл кырында урнашкан үсемлекләр астындагы туфракны гравий белән күмү юлы ;

133.2. территорияне вертикаль планлаштыру, жир асты коммуникацияләрен салу, юлларны, машина юлларын һәм тротуарларны төзеклөндөрү яшеллөндөрү алдыннан тәмамлануырга тиеш;

133.3. туфрак катламын бозуга бәйле ремонт, төзелеш һәм башка эшләр башкарганда, аны яшел төзелештә алга таба файдалану өчен туфракның уңдырышлы катламын салырга һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләрне башкарганнан соң бозылган жир кишәрлекләрен һәм үсентеләрне торгызырга кирәк. Яңадан торгызу эшләре житештерү проектында каралырга тиеш;

133.4. яфрактар һәм үләнне алга таба ашлама ясау өчен өемнәргә жыярга кирәк, яки билгеләнгән тәртиптә юк итәргә;

133.5. борт биеклегенә 0,5 м дан артмаган декоратив коймалар рәвешендә яшеллөндөрү объекттын яклау элементларын урнаштыру яки транспорт чаралары керүгә комачаулаучы 0,5 м дан да артмаган биеклектәге баганалар кую.

134. Яшел үсентеләр хужалары:

134.1. яшел үсентеләрне саклауны һәм квалификацияле карауны тәэмин итәләр;

134.2. жәй көне коры һава шартларында газоннарда, чөчәк түтәлләренә, агачларга һәм куакларга су сибүне тәэмин итәләр;

134.3. газоннарның сакланышын һәм бөтенлеген тәэмин итәләр;

134.4. яңа агачлар һәм куаклар утырту һәм аларны күчәрәп утырту, шулай ук юл, майданчыклар, газоннар чөлтөрән билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына планлаштыруга үзгәрешләр кертә;

134.5. яшеллөндөрү объектларында сулыклар булса, аларны чистартып тоталар һәм кимендә 10 елга бер мәртәбә чистарталар.

135. Яшеллөндөрелгән территорияләрдә рөхсәт ителми:

135.1. төзелешләрне, аларның эшләвен һәм хезмәт күрсәтүен тәэмин итү өчен билгеләнгән төзелешләрдән тыш, урнаштырырга;

135.2. агач һәм куакларны рөхсәтсез утырту һәм кисү, газоннарны һәм чөчәкләрне юкка чыгару;

135.3. ял итү һәм уеннар өчен бакчалар, скверлар, паркларның мемориаль

зоналары газоннарында, гомуми файдаланудагы яшеллөндөрү объектлары булган бульварларда урнашырга;

135.4. яшеллөндөрү объектларында моның өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш, чаңгыда һәм чанада шуарга;

135.5. агачларга һәм башка яшел утыртмаларга гамак, таган, турник, кер киптерү өчен бау элэргә, тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләрне, игълан итүләрне, агитация материалларын, техник конструкцияләрне, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тээмин итү чараларын, баганаларга, коймаларга, реклама калканнарына, электр чыбыкларына, лампаларга, чөнөчкеле коймалага элэргә;

135.6. тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләрне (бирелгән рөхсәттән, паспорттан башка), агитация материалларын, техник конструкцияләрне, юл хәрәкәте катнашучыларын мәгълүмати тээмин итү чараларын урнаштырырга;

135.7. тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләрне (бирелгән рөхсәттән, паспорттан башка), агитация материалларын, техник конструкцияләрне, юл хәрәкәте катнашучыларын мәгълүмати тээмин итү чараларын урнаштырырга;

135.8. төзелеш һәм башка материалларны, калдыкларны, чүп-чарны, бозга каршы материалларны һәм башка зарарлы матдөләрне, шулай ук ком һәм бозга каршы реагентлар белән пычранган карны, боз ватыкларын жыярга;

135.9. бакчаларга казу;

135.10. газоннарда һәм чәчөклөрдә йорт хайваннарын йөртөргә;

135.11. роторлы кар чистарту машиналарын, үсентелэргә кар элэгүне булдырмый торган, махсус юнөлешле жайланмалардан башка, файдаланырга;

135.12. яфракларны, үләннәрне, ботакларны яндырырга, шулай ук аларны лотокларга һәм башка суүткөргөч жайланмаларга себереп кертергә;

135.13. себерелгән чүп-чарны газоннарга ыргытырга;

135.14. учак ягарга, шул исәптән ачык уттан файдалануны, мангаллар һәм ризыкны жылылык белән эшкөртү өчен башка жайланмалар куллануны күздө тоткан чаралар уздырырга;

135.15. сумала, сок чыгару өчен агачлар кисү, аларга башка механик зыян китерү;

135.16. житештерү һәм куллану калдыкларыннан, шул исәптән автомобиль покрышкаларыннан, территорияне төзөклөндөрү, авыл жирлеге территориясендә клумб оештыру өчен файдаланырга;

135.17. күпъяллык чәчөклөр билэгән жир кишәрлекләреннән кар чыгарырга, шулай ук суыкка чыдам үсемлекләр утырту белән мәшгуль участкаларны кардан арындырырга;

135.18. агач кәүсөләрен санитария таләпләре югары булган урыннардан тыш (чүп контейнерларына, жәмәгать бәдрәфләрөнә якин булу һ.б.) агартырга;

135.19. яшел территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскөмияләрне, коймаларны, урналарны, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

135.20. Агач тамырларын кәүсөдөн 1,5 м ераклыкта ачарга һәм агач төпләрен жир яки төзелеш калдыклары белән күмөргә;

135.21. транспорт чараларын, шул исәптән комплектланган (төзөксез), ел фасылына карамастан, яшеллөндөрелгән урман парклары, парклары, бакчалары, бульвар территорияләрендә, торгызу эшләрен мәжбүри үткөрү шарты белән, кирәкле эшләрне башкару очраklarыннан тыш, урнаштыру;

135.22. транспорт чараларын, шул исәптән комплектланган (төзөксез), яшеллөндөрелгән территорияләрдә дөвалау, балалар уку һәм фәнни учреждениеләр, сөнәгать предприятиеләре, спорт комплекслары һәм торақ кварталлар территорияләрендә, мәжбүри төзөклөндөрү эшләрен башкару шарты белән, кирәкле эшләрне башкару очраklarыннан тыш, урнаштыру.

Коймалар

136. Коймалар урнаштыру-төзөклөндөрүнең өстәмә элементы.

137. Коймалар бер-берсеннән түбөндөгечә аерыла:

- 1) билгеләү буенча (декоратив, саклагыч, икесенең катнашында);
 - 2) биекlege буенча (түбән - 1,0 м га кадәр, урта-1,1-1,7 м, биек - 1,8-3,0 м);
 - 3) материал төре буенча (металл, тимер-бетон һ. б.);
 - 4) күз карашы өчен сизгерлек дәрәжәсе (үтә күренмәле, игътибарсыз калдыра торган);
 - 5) стационарлык дәрәжәләре (даими, вакытлы, күчмә) һәм башка киртәләр..
- Киртәләрне проектлау аларның урнашуына һәм гамәлдәге дөүләт стандартларына, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогына, шәхси проектлау проектларына бәйлә рәвештә башкарыла.

138. Мәдәни мирас объектлары территорияләрен коймалауны әлеге территорияләр өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә башкарырга кирәк.

Жәмәгать, торақ, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә тоташ һәм тимер-бетон киртәләрне проектлау рөхсәт ителми.

Сәнәгать, махсус территорияләр коймалары декоратив тимер-бетон панельләрдән ясалырга мөмкин.

Коймаларның урта һәм югары төрләрен проектлаганда жир асты корылмалары белән кисешү урыннарында ремонт яки төзелеш эшләре башкарырга мөмкинлек бирә торган коймалар конструкцияләре каралган.

Интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында яисә төзелеш һәм реконструктив эшләр башкару зоналарында агачлар үскән очракта, саклауның башка төрләре булмаганда, 0,9 м һәм аннан күбрәк биеклектәге, 0,8 м диаметрлы һәм аннан күбрәк диаметрлы, , агач токымнары, яше һәм башка характеристикаларына карап, яклау киртәләрен күздә тотарга кирәк.

Юл өслеге катламы

139. Юл өслеге авыл жирлеге территориясендә имин һәм уңайлы хәрәкәт шартлары белән тәэмин итә, шулай ук авыл жирлеге төзелешенең архитектур йөзен формалаштыра.

Төзекләндерү максатларында түбәндәге төр өслекләр билгеләнә:

1) каты (капиталь) өслекләр - монолит яисә жыелма өслекләр, шул исәптән асфальт-бетоннан, цементобетоннан, табиғый таштан башкарыла;

2) йомшак (капиталь булмаган) капламалар - табиғый хәлдәге, тыгызланган яки ябышучан материаллар белән ныгытылган коры катнашмаларда булган табиғый яки ясалма юеш материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранитлы чөчүләр, керамзит, резин крошок) ясалучы капламнар;

3) газон катламнары-үлән капламын әзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган капламнар;

4) катнаш өслекләр - өслекләренең үрелмәләрен тәшкит итүче өслекләр (рәшәткә плитәсе яки газонга баткан газ рәшәткәсе яки йомшак өслек).

140. юл өслеген каплауның төрләрен сайлауны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә башкарырга кирәк:

1) каты - мөмкин булган йөкләнешне, характерны һәм хәрәкәт составын, проектлау вакытына гамәлдә булган янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып;

2) йомшак - территорияләренең аерым төрләрен (шул исәптән балалар, спорт майданчыкларын, этләренә йөртү өчен майданчыкларны, йөрү юлларын) төзекләндергәндә аларның үзенчәлекләрен исәпкә алып;

3) иң экологик буларак, газонлы һәм и катнаш өслек.

өслекнең каты төрләрендә кытыршы өслек, Кору хәлдәге эләктерү коэффициенты белән кимендә 0,6, юештә – кимендә 0,4 булырга тиеш. Жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә, жир өсте һәм жир асты кичүләрендә, биналарның керү төркемнәре баскычларында һәм майданчыкларында кафель, метлах плиткаларын, шома яки ясалма һәм табиғый таштан ясалган плитәләренә каплау сыйфатында куллану рөхсәт ителми.

141. Кулланыла торган төр катламның колористик чишелеше формалаша торган тирәлекнең төсле чишелешен исәпкә алырга тиеш.

Баскычлар һәм пандуслар

142. жәяүлеләр коммуникацияләре юнәлеше 60 тан артык промилле авышлыкта булса, баскыч урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка массакүләм кеше йөрү объектларында, инвалидлар һәм картлары йортларында урнашкан жәяүлеләр коммуникацияләрендә 50 промилльдан авышканда, баскыч белән пандуслар урнаштыруны күздә тотарга кирәк. Бордюр пандусының авышлыгы 1:12 кабул ителә.

Баскычларның төшкәндә һәм күтәрелгәндә беренче басмасын, ачык төстөгә капма-каршы төстөгә сызыклар белән аерып күрсәтергә кирәк.

Тышкы баскычларның барлык баскычлары киңлеге һәм биекlege буенча тигез билгеләнә..

Коймалар пандусы булмаганда, конструкцияләрдән кимендә 75 мм биеклектөгә койма борты һәм култыксалар каралырга тиеш.

Пандус башында һәм ахырында юлның горизонталь участкалары тирә-юньдәгеләрдән аерылып торган текстура һәм төс белән башкарыла.

Баскыч яки пандусның ике ягы буенча да, 800-920 мм түгәрәк яки туры почмаклы, кул белән идарә итү өчен уңайлы булган һәм дивардан 40 мм ераклыкта торган култыксалар карала.

Майданчык

143. Авыл жирлеге территориясендә түбәндөгә майданчыклар урнашкан: балалар уеннары өчен, өлкәннәрнең ялы, спорт белән шөгыйльләнү, чүп-чар урнаштыру, этләрне йөртү, машина кую урыннары.

Теркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләренең һәм аеруча саклана торган табигый территорияләр зоналарының саклау зоналары чикләрендәгә майданчыкларны урнаштыруны һәйкәлләрне саклау, табигаттән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкаләтле органнар белән килештерергә тәкъдим ителә.

Йорт яны территорияләре, кагыйдә буларак, балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары белән тәэмин ителергә тиеш.

Балалар майданчыклары

144. Балалар майданчыклары төрле яшь төркемнәре өчен аерым майданчыклар рәвешендә яисә яшь мәнфәгатьләре буенча зоналаштырылган комплекслы уен майданчыклары буларак оештырыла.

Балалар майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мөжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең йомшак төрләре, майданчыкның газон белән тоташу элементлары, яшелләндерү, уен жиһазлары, эскәмия һәм урналар, яктырту жиһазлары.

Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтөгә балалар майданчыклары чикләренә кадәр ераклык - 10 метрдан, кече һәм урта мәктәп яшендәгә балалар майданчыклары - 20 метрдан кимрәк, комплекслы уен майданчыклары 40 метрдан да ким булмаса, спорт-уен комплекслары 100 метрдан да ким булмаса тиеш.

Балалар уен майданчыклары контейнер майданчыкларыннан кимендә 20 метр ераклыкта урнашырга тиеш.

145. Балалар майданчыклары тиеш:

145.1. жәй көннәрендә ком белән тигезсезлекләр салынган өслек планировкасы

булырга тиеш;

145.2 даими рәвештә себерелергә һәм иртэнге вакытта чылатырга;

145.3. киртэләрнең һәм корылмаларның буялуын тээмин итәргә, буялуын елга кимендә бер тапкыр житештерергә кирәк, ә ремонтлауны - кирәк булган саен;

145.4. транзит хәрәкәтәннән, юллардан, борылу майданчыкларыннан, кунак тукталышларыннан, калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру майданчыкларыннан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участокларыннан изоляцияләнгән булырга тиеш.

Травмалар булдырмас өчен, майдан территориясендә чыгып тора торган тамырлары яки асылмалы ботаклары, жир өстендә иске киселгән жиһазлар (стойкалар, фундаментлар) (гадәттә, турниклар һәм таганнар янында) булуы рәхсәт ителми.

Янындагы территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар майданчыклары территориясендә эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын складлау рәхсәт ителми. Яктырту жиһазлары, кагыйдә буларак, майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш. 2,5 м биеклектән түбәнрәк яктырту жиһазларын урнаштыру рәхсәт ителми.

Уен жиһазларын урнаштыру куркынычсызлыкның норматив параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

146. Балалар майданчыкларын карап тоту һәм куркынычсызлыкны тээмин итү өчен җаваплылык аларны эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы затларга йөкләнә.

Спорт майданчыклары

147. Спорт майданчыклары халыкның барлык яшь төркемнәрендә физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен каралган.

Спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең йомшак яисә газон төрләре (жәйге чорда), спорт жиһазлары. Спорт майданчыклары яшелләнделерлә һәм челтәрле койма белән әйләндереп алына. Яшеллек майданчык периметры буйлап урнаштырыла, вертикаль яшелләнделерү кулланырга мөмкин. Койманың биекlege 2,5-3 м, майданчыкларның бер-берсенә терәлгән урыннарында биекlege 1,2 м.

Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары заводта житештерелгән кебек үк, махсус эшкәртелгән өслеге булган бүрәнәләрдән һәм борыслардан эшләнгән булырга мөмкин, имгәнүләр алуны булдырмый торган булырга тиеш (ярыклар, сколлар булмау һ.б.).

Урнаштырганда сертификацияләнгән жиһазлар каталогларына таянып эш итәргә кирәк

Ял майданчыгы

148. Торак төзелеше территориясендә тыныч ял итү һәм өлкәннәр өчен өстәл уеннары уздыру өчен билгеләнгән ял майданчыклары оештыру мөмкин. Торак йортлар тәрәзәләреннән алып тын ял итү майданчыклары чикләренә кадәр ара 10 метрдан да ким булмаса, шау-шулы өстәл уеннары майданчыклары - 25 метрдан да ким булмаса тиеш.

Ял майданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә гадәттә каты өслек төрләре, майданчыкның газон белән тоташу элементлары, яшелләнделерү, ял итү өчен эскәмияләр, эскәмияләр өстәлләр, урналар (ким дигәндә һәр эскәмиядә берешәр), яктырту жиһазлары керә.

Майданчыкны плитә белән белән түшәргә киңәш ител. Ял һәм балалар майданчыкларын берләштергәндә балаларның уен зонасында каты түшәмә төрләрен түшәргә рәхсәт ителми.

Парклар территорияләрендә чирәмдәге ял майданчыклары оештырылырга мөмкин.

Тышкы реклама һәм мәғлүмат чаралары

149. Тышкы реклама һәм мәғлүмат урнаштыру чаралары.

149.1. Тышкы реклама һәм мәғлүмат урнаштыру чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан каралган булырга тиеш.

Гамәлдәге такталардан һәм режимлы табличкалардан тыш, тышкы мәғлүмат чаралары вәкаләтле орган белән килештерелгән паспорт нигезендә һәм аның белән тулысынча яраштырып урнаштырыла һәм эксплуатацияләнә.

Тышкы реклама һәм мәғлүмат урнаштыру чаралары хужалары аларны тиешенчә тээмин итә, тышкы реклама һәм мәғлүмат чаралары урнаштыру урыннарын ремонтлау һәм жыештыруны үз вақытында булдыра.

Реклама яки мәғлүмати хәбәрләр урнаштырмыйча тышкы реклама һәм мәғлүмат урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәғлүмат кырын зарарлау, шулай ук тышкы реклама чараларын һәм полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән мәғлүматны элү, ябыштыру рөхсәт ителми.

Реклама яки мәғлүмат конструкциясе хужасы территорияне төзекләндерү һәм (яки) фасадның тышкы кыяфәтен монтаждан соң (демонтаждан) өч тәүлек дәвамында торгыза. Тышкы реклама һәм мәғлүмат урнаштыру чаралары, аларда фундамент блогы булганда, фундамент блогы белән бергә демонтацияләнәргә тиеш..

Объектларның тышкы реклама һәм мәғлүмат чараларын беркеткәндә корылмаларына һәм бизәкләренә зыян китерү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклығын һәм тотрыклылығын киметү рөхсәт ителми

149.2. Тышкы мәғлүматны урнаштыру чаралары түбәндәге төрләр булырга мөмкин:

- көйләнгән конструкция;
- декоратив панно;
- консол конструкциясе;
- түбә конструкциясе;
- витрина конструкциясе;
- гамәлгә кую тактасы;
- режимлы табличка;
- модульле конструкция;
- калкан конструкциясе;
- флаглар композициясе;
- махсуслаштырылган конструкция.

149.3. Тышкы мәғлүматны урнаштыру чараларына гомуми таләпләр.

149.3.1. Тышкы мәғлүматны урнаштыру чараларын проектлау, эзерләү һәм урнаштыру төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында Россия Федерациясе законнары таләпләре, аларны саклау һәм куллану таләпләре нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

149.3.2. Тышкы мәғлүмат чаралары типлаштырылган һәм шәхси башкаруда урнаштырылырга мөмкин.

149.3.3. Тышкы мәғлүмат чараларын урнаштыру рөхсәт ителми:

1) күпфатирлы торак йортлар фасадларында:

- торак биналар чикләрендә, беренче һәм икенче катлар арасында урнаштырылган конструкцияләрдән тыш, турыдан-туры торак булмаган бина өстендә;

- торак йортның үз чикләреннән иң күбе 1,5 метрдан артмаган һәм мәғлүмат конструкциясен урнаштыручы зат били торган габаритларында урнашкан торак булмаган биналарның чикләрендә, беренче һәм икенче катлар арасында урнашкан конструкцияләрдән тыш, торак булмаган бина өстеннән турыдан-туры урнашкан конструкцияләрдә;

- тәрәзә һәм ишек уемнарының, шулай ук витраж һәм витриналарның, шул исәптән төзелгән-кушып төзелгән биналарның, әлеге Кагыйдәләрдә каралган очрақлардан тыш,

тулысынча яисә өлешчә ябылуы рәвешендә;

- әгәр дә бу керү төркеменең проект тәкъдиме белән каралмаган булса, лоджий, балконнар конструкцияләрендә;

- бер ишек булганда бердән артык конструкция;

2) торак булмаган билгеләнештәге биналар фасадларында:

- биш каттан артык биеклектәге биналарда вертикаль консольный конструкцияләр;

- әлеге Кагыйдәләрдә каралган очрақлардан тыш, икенче кат тәрәзәләренең аскы

өлешеннән югарырак;

3) керү төркемнәренең козырекларында, фризаларда:

- бер ишек булганда бердән артык конструкция;

- бер керү урыны булган керү төркеме фризында урнаштырыла торган яктылык

тартмалары, фон конструкцияләре рәвешендә;

- витрина һәм консоль конструкцияләрдән, декоратив паннолардан тыш, фонлы конструкцияләр, яктылык тартмалары, динамик конструкцияләр;

- жемелдәүче ут куллану;

- архитектура фоны белән ярашмаган контрастлы һәм бай төсләр куллану;

4) мондый объект проектында каралмаган, 400 кв. метрдан артык майданлы административ-офис, сәүдә, мәдәни-күңел ачу, спорт объектларында

5) индивидуаль яисә күпфатирлы торак йортлар территориясендә аерым торучы конструкцияләр рәвешендә;

6) әлеге Кагыйдәләрдә каралган очрақлардан тыш, биналарда тәрәзәләрне, витриналарны, аркаларны, архитектура детальләрен һәм декоратив-сәнгать бизәлешен, суперграфиканы каплаучы уемнарны пыялалау;

7) фасадның архитектура үзенчәлекләрен исәпкә алмыйча. Биналар фасадларында тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру вариантлары әлеге Кагыйдәләргә кушымта белән билгеләнә;

8) эркерларда, колонналарда, пилястраларда, балконнарда;

9) мемориаль такталардан 2,0 м ераклыкта;

10) адреслы атрибутиканы (урам исемнәре һәм йорт номерлары күрсәткечләре) каплай торган;

11) 2 каттан артык биеклектәге биналарның тонык торецларда;

12) декоратив паннолар, модуль конструкцияләрдән, шулай ук автозаправка станцияләрендә күләмле-пространство композицияләре рәвешендәге конструкцияләрдән, банк операцияләрен башкаручы оешмалар өчен щит, витрина, консоль конструкцияләреннән тыш, алмаш мәгълүмат белән.

13) мәгълүмат кырының гомуми майданыннан 10% тан артык булган мәгълүматка "Кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 статьясы (оешманың фирма атамасы (исеме), аның урнашу урыны (адресы) һәм аның эш режимы турында мәгълүмат), ә атап әйткәндә, товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр, биналарны арендау, сату турында юнәлешләр, билгеләүләр, модуль конструкцияләр, шулай ук щитлы һәм витринлы конструкцияләр рәвешендә элмә такталардан һәм витрин конструкцияләрдән тыш;

14) текст мәгълүматыннан башка гына сурәتلәрне үз эченә алган;

15) архитектур фасад фонының төсә буенча ярашмаган;

16) яктырту өчен ачык ысул кулланып;

17) тукума материалларын эзерләүдә флаг композицияләреннән, шулай ук 6,0 м дан артык озынлыкта яктырткыч тартмалар рәвешендәге дивар конструкцияләреннән тыш;

18) мәгълүмат конструкциясенә бер төрән кулланып, мәгълүматны кабатлы торган, түбәндәгеләрдән тыш:

- Россия Федерациясә дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәү нигезендә башкарылган мәгълүмат;

- Берничә урам киселешендә яисә ике урам арасындагы территориядә урнашкан бинаның һәр фасадында урнаштырылган мәгълүмат;

- автозаправка станцияләре фасадларында урнаштырылган мәгълүмат;
19) кабартылган конструкцияләр, штендерлар рәвешендә;
20) түбәнең (парапетның, фризының) өске ноктасыннан югарырак төзелешле кушып төзелгән биналар (тамбурларны да кертеп);

21) жемелдәүче ут кулланып;

22) телефон номерларын, сайтларны, электрон почта адресларын күрсәтеп.

149.3.4. Средства наружной информации подлежат демонтажу при изменении фасада здания в местах их размещения в случаях:

- бинаның фасадның тышкы кыяфәтен үзгәртү белән бәйлә катлылыгын арттыру;

- фасадның тышкы үзгәрешләре белән бәйлә кат биеклеген арттыру яки киметү;

- суперграфиканы күздә тоткан фасадның төс чишелешен үзгәртү;

- фасадтагы уемнарның габаритларын арттыру;

- төзелеш майданын арттыру, төзелгән-янкормалы объектлар (капиталь, капиталъ булмаган объектлар) оештыру;

- фасадның архитектур үзенчәлекләрен үзгәртү, шул исәптән архитектура детальләрен урнаштыру, декоратив-сәнгати бизәлеш, керү төркемнәрендәге козырекларны урнаштыру.

149.4. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларының аерым төрләренә карата таләпләр.

149.4.1. Эләмә конструкция - стационар булмаган сәүдә объектларындагы диварларның тышкы өсләгендә, фризаларда, козырекларда, биналар фронтонарында, керү яки тәрәзәләр (витриналар) өстендәге, дивар өсләгеннән 0,2 м ераграк булмаган тәрәзәләр арасында, фон яки фонсыз конструкция, яктылык тартмасы, беркетү элементларынан, текст мәгълүматыннан, декоратив элементлардан һәм (яки) тамгалардан яисә дивар өсләгенә турыдан - туры китерелгән сурәтләрдән торган мәгълүмат конструкциясе.

Дивар конструкцияләрен урнаштыру рәхсәт ителми:

1) стационар булмаган объектның, бинаның катлары тәрәзәләре арасындагы биеклектән 2/3 артык биеклектә.

2) бинаның тәрәзәләре арасындагы простенка биеклегеннән 1/2 артык биеклектә, стационар булмаган сәүдә объектында арка тәрәзәләре булган очракта;

3) текстлы мәгълүматның биеклегә фриз биеклегеннән 2/3 артык (шул исәптән төзелгән-кушып төзелгән биналардан);

4) Биеклегә белән фриз биеклегеннән кимрәк яки аннан да югарырак булган бер катлы биналарда (шул исәптән кушып төзелгән биналарда), керү төркемнәрендә, стационар булмаган сәүдә объектларында фризда фонлы конструкцияләр һәм яктылык тартмалары рәвешендә;

5) стационар булмаган сәүдә объектының бина фронтоны биеклегеннән 1/2 дән артык биеклектә;

6) козыректа биеклегә 0,5 м артык;

7) фасад озынлыгының 70% артык озынлыкка;

8) в пределах первого этажа высотой более 0,5 м, длиной более 50% простенка при размещении между проемами и высотой более 1,5 м, длиной более 50% простенка на угловых участках;

9) конструкциянең әлегә кагыйдәләре белән билгеләнгән озынлыгының 50% тан артыгракка арттырылган башка телләрдәге мәгълүматны кулланганда;

10) төрле телләрдәге язуларның гадәти булмаган үлчәмнәрен һәм шрифтларын кулланып;

11) жиір өсте тигезлегеннән конструкциягә кадәр 0,6 м дан түбәнрәк, беренче, цоколь яки подвал катларының тышкы стеналары өстендә урнаштырганда;

12) икенче каттан югарырак: проемнар булганда, тоташ пыялалау, фриз, фронтон булмаганда һәм тәрәзәара простенканың биеклегә конструкцияне урнаштыру күздә тотылган тәрәзә проемының ике биеклегеннән артып киткән очрактан тыш;

13) тоташ пыялада икенче каттан югарырак урнаштырганда бер конструкциядән

артык санда;

14) урамга чыга торган (урамнарны төзүнең алгы сызыгын формалаштыручы) биналарда, стационар булмаган объектларда, төп һәм ян фасадларда фонлы конструкцияләр һәм ут тартмалары рәвешендә;

15) бер-берсе өстендә фон конструкцияләре һәм яктылык тартмалары рәвешендә, бу Кагыйдәләрдә каралган очрактардан тыш;

16) бинага, стационар булмаган сәүдә объектларына, керү төркеменә, козырекларга өслеге параллель булмаган фризда фонлы конструкцияләр һәм яктылык тартмалары рәвешендә;

17) бинада, стационар булмаган объектта фонлы конструкцияләр фоны төсен фриз төсеннән аерылып торган итеп куллану;

18) беренче яки аннан да түбәнрәк каттан булган уемнар арасында урнаштырганда фон конструкцияләре һәм ут тартмалары рәвешендә;;

19) алмаштырыла торган мәгълүмат белән;

20) диварның алгы ягында турыдан-туры дивар өслегенә төшерелгән, дивар конструкцияләренә башка төрләрән куллануны күздә тоткан рәсемнәр белән;;

21) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулын файдаланып;

22) конструкцияне рәхсәт (киләштерү) нигезендә урнаштырырга тиешле урын өстендә урнаштырылган түбә конструкциясе булган очракта, дивар конструкциясе белән бердәм мәгълүмати эчтәлекле берләштерелгән түбә конструкциясеннән тыш, гамәлдә булу вакыты чыкмаган, фронтоңда, югары катның фризасында (бер эшчәнлек турында гомуми мәгълүмат);

23) мәдәни мирас объектларында 0,5 м дан зуррак биеклектә;

24) түбә яссылыгын бина стенасыннан, стационар булмаган сәүдә объектыннан карниз дәрәжәсеннән алып скат түбә очына кадәр 3,0 м дан да ким булмаган биеклектә аера торган кәрниз биеклегеннән югарырак;

25) бердән күбрәк конструкция күләмендә түбә яссылыгын бинаның, стационар булмаган объектның стенасыннан аера торган карниз дәрәжәсеннән югарырак.

26) вертикаль тәртиптә:

- бинада биш каттан түбәнрәк урнашканда;

- ут тартмалары һәм фон конструкцияләре рәвешендә;

- бинада бердән артык;

- 3 метрдан кимрәк булган киңлектә;

- 3 метрдан ким;

- ике һәм аннан да күбрәк баганага;

- түбә конструкциясе булганда;

- бинаның, корылманың гомуми атамасын чагылдырмаганда;

27) корылмаларның гомуми атамасын чагылдырмаган, 400,0 кв. м. ким булган майданлы, шул исәптән капитал булмаган бинаның, корылманың фасад (фриза, фронтон) башында бердән артык, беркатлы биналардан тыш;

28) цоколь һәм подвал катының тышкы диварлары чикләрендә, биекlege 0,3 м дан артык.

149.5.2. Декоратив панно - гомуми майданы 1500 кв. метрдан артык булган сәүдә - офис, мәдәни-күңел ачу, житештерү, склад һәм спорт өчен билгеләнгән аерым объектлар фасадларында гына урнаштырыла торган мәгълүмат конструкциясе.

Өлеге конструкциянең мәгълүмати кыры ныклы яки тукума өслектә башкарылырга тиеш, мәгълүмати кыр һәм каркасның тоташу урыннары яшерелергә һәм кырыйлары декоратив бизәлгән (шул исәптән багет, сәнгать декоры элементлары) булырга тиеш.

Декоратив панноларны урнаштыру рәхсәт ителми:

1) беренче каттан түбәнрәк;

2) тарихи территорияләр чикләрендә, уздырыла торган чаралар турында мәгълүмат урнаштыру өчен билгеләнгән аерым торучы мәдәни-күңел ачу, спорт билгеләнешендәге объектлар фасадына урнаштырыла торган конструкцияләрдән тыш;

3) витриналардан кала, ишек һәм тәрәзә уемнары арасында;

- 4) эчке яктылыктан башка баннер тукума кулланып;
- 5) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулыннан файдаланып;
- 6) жир кишәрлеге чикләрендә аерым торучы калкан конструкцияләре булганда яки мондый конструкцияләр урнаштыру мөмкинлекләре булганда тарихи территорияләр чикләрендәге биналар фасадында..

149.4.3. Консоль конструкциясе-бинаның фасады яссылыгына туры почмак астында урнаштырыла торган мәгълүмат конструкциясе, диварның тышкы өслегенең кечкенә конструкцияләр рәвешендә стационар булмаган сәүдә объектының почмак участкаларында урнашкан.

Консоль корылмалар урнаштыру рәхсәт ителми:

- 1) биекlege һәм озынлыгы 1,0 м дан артык;
- 3) фасад өслегеннән 0,2 метр ераграк арада;
- 4) бер-берсеннән 10 метрдан якынарак арада;
- 5) фасад краеннан 0,2 метрдан артык һәм жир дәрәжәсеннән алып конструкциянең түбән ягына кадәр 2,5 метрдан кимрәк ераклыкта;
- 6) турыдан-туры бинага керү юллары өстендә ;
- 7) вертикаль-тарихи территорияләр чикләрендә урамга чыга торган биналарның фасадларында (әлеге урамнар төзелешенең алгы линиясен формалаштыра торган) ;
- 8) 1959 елга кадәр төзелгән тарихи биналарда, мәдәни мирас объектларында, металлодекор кулланмыйча;
- 9) банк операцияләрен гамәлгә ашыручы оешмалар өчен консоль корылмалардан тыш, мәгълүмат тапшыруның динамик ысулын кулланып.

149.4.4. Түбә конструкциясе-әлеге бинаның гомуми мәйданының 100% ын алып торган, стационар булмаган сәүдә объектының яссы түбәсенең (парапетаның) өске тамгасыннан тулысынча яисә бинаның кыёк түбәсеннән (конька) югары ноктасына кадәр булган оешма тарафыннан урнаштырыла торган яктылык хәрәфләре һәм символлар (логотиплар, саннар, билгеләр, нәфис элементлар) рәвешендәге күләмле мәгълүмат конструкциясе.

Түбә конструкцияләрен урнаштыру рәхсәт ителми:

- 1) текст мәгълүматының биекlege:
 - 0,5 м дан артык - стационар булмаган сәүдә объектларының бер катлы биналары өчен;
 - 2,0 м дан артык - 2-5 катлы биналар өчен;
 - 2,5 м дан артык - 6-9 катлы биналар өчен;
 - 3,0 м дан артык - 10-15 катлы биналар өчен ;
 - 4,0 м дан артык-16 һәм аннан да күбрәк катлары булган биналар өчен;
 - биеклек буенча чикләүләрсез-төзелеш мәйданы 15 мең кв. метрдан артык булган зур сәүдә үзәкләре биналары өчен;
- 2) озынлыгы:
 - фасадның төгәлләнү озынлыгынан 1/2 дән артык;
 - фасадның (парапет) йомгаклау өлешендәге биеклекләрнең төгәлләнү фрагменты озынлыгының 2/3 еннән артыгы;
- 3) күпфатирлы торак йортларда;
- 4) Россия Федерациясе дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләре нигезендә башкарылган мәгълүматны кабатлый торган конструкцияләрдән тыш, бинада, стационар булмаган сәүдә объектында бердән артык;
- 5) рәхсәт белән билгеләнгән һәм әлеге бинада гамәлдә булу срогы чыкмаган түбә жайланмасы рәвешендәге реклама конструкциясе булган очракта;
- 6) әлеге бинада рәхсәт (киләшү) нигезендә билгеләнгән гамәлдә булу срогы тәмамланмаган, вертикаль тәртиптә, фронтоңда, югары каттагы фризында көйләнгән конструкция булганда, түбә конструкциясе белән бердәм мәгълүмат эчтәлеге белән берләшкән көйләнгән (настенная) конструкциядән тыш (бер эшчәнлек турында гомуми мәгълүмат);
- 7) алмаштырыла торган мәгълүмат белән;

8) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулыннан файдаланып;

9) Өстәмә символларның биеклегенә (логотиплар, цифрлар, билгеләр, нәфис элементлар) текст мәгълүматы биеклегенен 1/3 өлешеннән артык.

149.4.5. Стационар булмаган сәүдә объекты, бинадагы витрина паяласының эчке ягыннан, тәрәзә проемы, каркастан, декоратив-рәсмиләштерелгән крайлар белән мәгълүмати кырдан, асылмалы элементлардан торган, тәрәзә проемы мәйданыннан 1/4 тән артмаган (биеклегенә буенча витрина паяласының яртысы һәм озынлыгы буенча витрина паяласының яртысы) фон конструкциясе яки яктылык тартмасы рәвешендәгә мәгълүмати конструкция витрина конструкциясе дип атала.

Витрина конструкцияләрен урнаштыру рәхсәт ителми:

1) мәйданы 2,0 кв. м булган тәрәзә уемында;

2) витринаның паялалануынан алып витрин конструкциягә кадәр, бина ягыннан 0,15 м дан да кимрәк ераклыкта;

3) тәрәзә үрелешенә бүленүен исәпкә алмыйча;

4) витринаның паялалы өслеген төсле буяулар һәм декоратив пленкалар каплау рәвешендә;

5) паялалы витринаны яктылык тартмалары белән алмаштыру юлы белән;

6) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулын файдаланып;

7) витрина конструкцияләре арасында 1,5 метрдан ким аралыкта.

149.4.6. Учреждение тактасы, режимлы табличка - кулланучыларга житкерү өчен билгеләнгән мәгълүмат конструкцияләре. Аны күрсәтү "Кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 статьясы нигезендә билгеләнә. Анда оешманың, шәхси эшмәкәрнең оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә фирма исеме (атамасы), аларның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы күрсәтелә. Өлеге мәгълүмат конструкцияләре бинада, стационар булмаган сәүдә объектында яки коймада, төп керү урыннарыннан уң һәм (яисә) сул ягында, яки керү төркемнәрен паялалауларында (режимлы табличка) урнаштырыла.

Учреждениеләр тактасында, режим табличкасында урнаштырыла торган мәгълүмат Татарстан Республикасының ике дәрәжә телендә дә кулланучыларга житкерелергә тиеш.

Учреждение тактасы, режим табличкасы урнаштыру рәхсәт ителми:

1) озынлыгы 0,6 м артык һәм 0,8 м дан артык биеклектә (учреждениеләр тактасы);

2) озынлыгы 0,4 м артык һәм 0,6 м дан артык биеклектә (режим табличкасы);

3) 0,6 м дан артык озынлыкта һәм 0,4 м дан артык биеклектә (керү төркемнәренен паяласында трафарет матбугатын төшерү методы белән урнаштырыла торган режим табличкасы);

4) оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә, бер оешма өчен икедән артык, шәхси эшмәкәр өчен бер бинада, стационар булмаган сәүдә объектында, коймаларда бердән артык;

5) материал буенча охшаш булмаган, аның конструкциясе ясалган зурлыгы буенча аерылып торучылар;

6) керү төркемнәренә (ишекләр) трафарет матбугаты ясау ысулы белән башкарылган (бердән артык);

7) киртәләрдәгә элмәләрдән (вывеска) тыш, яктырткычлар кулланып;

8) фонсыз конструкцияләр рәвешендә;

9) Керүнең бер ягында икедән артык;

10) киртә секциясеннән читтә;

11) төзелештә, үтә күренмәле киртәләрдә, баскычларда, балконнар, лоджийларда;

12) жәмәгать туклануы стационар предприятиеләре каршындагы сезонлы кафе конструкцияләрендә;

14) киртә биеклегеннән югарырак;

15) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулыннан файдаланып.

149.4.7. Модульле конструкция-бер бинада оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә берничә оешма, шәхси эшмәкәрләрне, бердәм блокка берләштерелгән

модульләр рәвешендә кулланыла торган элмә тактасының бер төре, ул урнашкан бинада яки аның янәшәсендәгә шундый бина яки жир участогында эксплуатацияләүгә бирелгән яки аңа парковка урыннары оештыру өчен бирелгән жир участогы белән чиктәш жирдә урнашкан.

Модуль конструкция түбәндәгеләр рәвешендә урнаштырылырга мөмкин::

- декоратив панно;
- консоль корылма;
- керү төркемнәрен пыялалаудан тыш элмә такталар, режим табличкалары,;
- эре форматтагы күләм-киңлек композициясе.

Модульле конструкцияләргә, әлеге пунктта каралган үзгәртүләргә үткәндә, мәгълүмат конструкциясенең тиешле төре өчен билгеләнгән таләпләр кагыла.

Модульле корылмалар урнаштыру рәхсәт ителми:

- 1) биеклегә 6,0 м дан артык һәм 2,0 м дан да кимрәк (консоль корылмалар););
- 2) тарихи территорияләр чикләрендә урамга чыга торган (бу урамнарны төзүнең алгы сызыгын тәзи торган) биналар фасадларында (консоль корылмалар);
- 3) биш каттан артык биеклектәгә биналарда (консольная корылмалар);
- 4) күпфатирлы торак йортлар фасадларында, кушып төзелгән биналардан тыш (консоль корылмалар);
- 5), 1959 елга кадәр төзелгән тарихи биналар һәм мәдәни мирас объектларында (консоль корылма);
- 6) бер блокта һәм бер бинада модульле элементларның мәгълүмат кырын эзерләүнең төрле материалларын һәм яктырту ысулларын куллану;
- 7) бер конструкциядә кимендә өч модульле элемент саны белән;
- 8) декоратив панно рәвешендәгә модульле конструкция булганда консольныйлар;
- 9) кронштейн рәвешендә модульле конструкция булганда декоратив панно рәвешендә;
- 10) бер корылма рәвешендә бер бинада икедән артык блок;
- 11) биеклегә һәм озынлыгы 1,5 метрдан артык (гамәлгә кую тактасы, режимлы табличка);
- 12) простенка озынлыгынан 2/3 артык булган озынлыкта (гамәлгә куелган такта, режимлы табличка);
- 13) Керүнең бер ягынан бердән артык (гамәлгә кую тактасы, режимлы табличка).

149.4.8. Щитлы корылма - эчке яки тышкы яктырту белән, биеклегә 4,0 м дан артмаган, фундаменттан, каркастан, декоратив элементлардан, каты нигезле мәгълүмат кырынан торган аерым тора торган мәгълүмат корылмасы.

Щит корылмаларын урнаштыру рәхсәт ителми:

- 1) оешманың, индивидуаль эшкуарның бинасы һәм урнашкан урыны булган хужаның, кулланучының, шулай ук аны эксплуатацияләү яисә парковка урыннарын оештыру өчен бирелгән жир кишәрлегеннән читтә урнашкан жир кишәрлеге чикләре;
- 2) фундаментны декоратив бизәлешеннән башка тирәнәйтү техник мөмкинлеге булмаган очракларда;
- 3) бер жир участогы чикләрендә, гамәлдәгә төзелеш, янгын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып, территорияне төзекләндерү буенча бина проект карары белән нигезләнмичә, бердән артык яисә аерым торучы башка мәгълүмат конструкциясе булганда;
- 4) бердән артык яисә проектта каралмаган жир участогы чикләрендә аерым торган башка мәгълүмат конструкциясе булган очракта;
- 5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт белән шөгыйльләнүче жир кишәрлеге чикләрендә;
- 6) конструкция фундаментынан бинаның нигезенә кадәр 6,0 м ераклыкта;
- 7) тротуарларда һәм жәяүлеләр өчен юлларда, машина кую урыннары өчен билгеләнгән урыннарда;
- 8) яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;
- 9) агач көүсәләреннән 5,0 м ераклыкта уемланган фундамент булган;

- 10) ясаганда профнастил, тукума материаллар куллану;
- 11) мөгълүмати конструкциянең декоратив-сәнгатьчә бизәлешеннән башка;
- 12) уртақ файдалану территориясе чикләрен билгеләүче, кызыл линия белән чиктәш жирдә жир кишәрлеге чигеннән 6,0 м якына арада;
- 13) мөгълүмат тапшыруның динамик ысулын файдаланып.

149.4.9. Флаг композициясе-нигездән, бер яки берничә флагштоктан һәм йомшак тукумадан (мөгълүмат кырларыннан) торган аерым тора торган мөгълүмат конструкциясе.

Флаг композицияләрен урнаштыру рәхсәт ителми:

1) оешманың, индивидуаль эшкуарның бинасы һәм урнашкан урыны булган хужаның, кулланучының, шулай ук аны эксплуатацияләү яисә парковка урыннарын оештыру өчен бирелгән жир кишәрлегеннән читтә урнашкан жир кишәрлеге чикләре;

2) фундаментны декоратив бизәлешсез тирәнәйтү техник мөмкинлеге булмаган очракларда;

3) бер жир участогы чикләрендә, гамәлдәге төзелеш, янгын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып, территорияне төзекләндерү буенча бина проект карары белән нигезләнмичә, бердән артык яисә аерым торучы башка мөгълүмат конструкциясе булганда;

4) әлеге объект проектында каралмаган жир кишәрлеге чикләрендә аерым торган бүтән мөгълүмат конструкциясе яисә бердән артык булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт белән шөгыйльләнүче жир кишәрлеге чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бинаның нигезенә кадәр 6,0 м ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр кичүендә, юлларда, машина туктау һәм машина кую урыннары өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;

9) агач көүсәләреннән 5,0 м якын ераклыкта тирәнтен фундаментка ия булганнар;

10) Киңлеге буенча флагштоклар арасыннан зуррак булган мөгълүмати кыр габаритлары белән.

149.4.10. Махсуслаштырылган конструкция - халыкны яклау һәм куркынычсызлыкны тәмин итү өлкәсендә социаль әһәмиятле мөгълүмат, шулай ук спорт-, мәдәни-массакуләм чаралар турында мөгълүматны халыкка хәбәр итү өчен билгеләнгән аерым мөгълүмати конструкция. Ул нейтраль төсле материал белән тышланган фундаменттан, каркастан, 3 гектардан артык майданлы эре сәүдә һәм спорт-, мәдәни-күңел ачу комплексларының жир кишәрлекләрендә урнаштырылган видеосурәтләрне күрсәтә торган электрон экран рәвешендәге мөгълүмати кырдан тора.

Махсуслаштырылган конструкцияләрен урнаштыру рәхсәт ителми:

1) оешманың, индивидуаль эшкуарның, шулай ук аны эксплуатацияләү яисә парковка урыннарын оештыру өчен бирелгән жир кишәрлегенең бинасы һәм урнашкан урыны булган милекчесенә, хужасыныкы, кулланучысыныкы булган жир кишәрлеге чикләрендә;

2) фундаментны декоратив бизәлешеннән башка тирәнәйтү техник мөмкинлеге булмаган очракларда;

3) бер жир участогы чикләрендә, гамәлдәге төзелеш, янгын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып төзелгән территорияне төзекләндерү буенча бина проект карары белән нигезләнмичә, бердән артык яисә аерым торучы башка мөгълүмат конструкциясе булганда;

4) артык яисә проектта каралмаган жир участогы чикләрендә аерым торган башка мөгълүмат конструкциясе булган очракта;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт белән шөгыйльләнүче жир кишәрлеге чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бинаның нигезенә кадәр 6,0 м ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр юлларында, автомобиль һәм урыннары өчен билгеләнгән урыннарда;

- 8) яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;
- 9) агач кәүсәләреннән 5,0 м ераклыкта тирәнтен фундаментка ия булганнар;
- 10) профнастил, тукыма материаллары эзерләгәндә кулланыла.

VI. Коммуникацияләрен төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен үткәрүгә төп таләпләр

150. Грунт ачу яки юл өслекләрен ачу (жир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яки ремонтлау, субай һәм шпунт сугу, электр тапшыру, элемтә баганаларын урнаштыру (алмаштыру), ут баганалары, грунт планлаштыру, инженерлык эзләнүләре вакытында эшләү һәм башка эшләр) белән бәйле эшләр ТР Мәслим муниципаль районы Башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан бирелгән язма рөхсәт (жир эшләрен башкаруга ордер) булганда гына башкарыла.

151. Авыл жирлегә территориясен төзекләндерү белән бәйле Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткәрү, жир эшләрен башкару өчен ордер рәсмиләштерү һәм алу тәртибе ТР Мәслим муниципаль районы Башкарма комитеты хокукый актларының билгеләнгән таләпләре нигезендә башкарыла.

152. Яшел үсентеләрне сүтү яки күчереп утырту кирәк булса, билгеләнгән тәртиптә ТР Мәслим муниципаль районы Башкарма комитеты күрсәтмәсен рәсмиләштерергә һәм яшел үсентеләрне сүтәргә яки күчереп утыртырга кирәк.

153. Авыл жирлегә юллары буенча хәрәкәтне вакытлыча чикләү яки туктату ТР Мәслим муниципаль районы Башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан бирелә торган рөхсәт нигезендә, заказчылар һәм эш житештерүчеләр, эш сроклары, урап узу мөмкин маршрутлары турындагы барлык кирәкле мәгълүматларны үз эченә алган мәгълүмати щит юлның ике ягыннан да мәжбүри урнаштырылып эшләнәргә тиеш. Күрсәтелгән щитның формасы һәм эчтәлегә рөхсәт бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең тиешле административ регламенты белән билгеләнә.

154. срогы чыккан ордерлар буенча коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләре үткәрү үз белдеге белән таныла.

VII. Уңайлы мохиткә аерым таләпләр

155. Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын төзекләндерү объектларын проектлаганда торак пунктларның өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидлар өчен уңайлы мохитен, әлеге объектларны өлкәннәр һәм инвалидларның йөрүенә ярдәм итә торган элементлар һәм техник чаралар белән тәэмин итүне күздә тотарга тәкъдим ителә.

Өлкән яшьтәге кешеләр һәм инвалидларның йөрүенә ярдәм итә торган техник чаралар һәм жиһазлар проектлау, төзү, урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документларына туры китереп яңа төзелештә гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә.

VIII. Тирә-юнь территорияләрен төзекләндерүдә биналар (алардагы урнашу урыннары) һәм корылмалар милекчеләренең катнашу тәртибе

156. Авыл жирлегә территорияләренең тиешле санитар торышын тәэмин итү, әйләнә-тирә мохитне саклау һәм аны пычратудан саклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында, аларны жыештыру һәм санитар тәртиптә тоту өчен хужалык итүче субъектларга һәм физик затларга, тирә-юнь территорияләре буларак беркетелә.

157. Территорияләрен (жир кишәрлекләрен) жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен башкару бурычлары, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә, физик һәм юридик затларга түбәндәге тәртиптә йөкләнә, әгәр законда яки килешүдә башкасы каралмаган булса:

157.1. идарәче оешмалар-күпфатирлы йортларның йорт яны территориясе, шулай ук төп фасад ягыннан 5 м радиуста яки урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта) күп фатирлы йорт яны территориясе);

157.2. социаль өлкө учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - бирелгән жир участогы чикләрендә территория, шулай ук төп фасад ягыннан 10 м радиуста йә урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта) башка яктан-10 м радиуста;

157.3. күпфатирлы торак йортлардагы торак булмаган биналарны эксплуатацияләүче затлар, идарәче оешма белән килешү булмаган очракта, бинаның бөтен озынлыгы, киңлеге 10 метр яки машина йөрү өлеше бордюрына кадәр (юл буендагы объект урнашкан очракта) тирә - юньне жыештыралар;

157.4. сәнәгать предприятиеләре һәм барлык милек рәвешләрендәге оешмалар - аларга керү юллары, тротуарлар, алар янәшәсендәге коймалар, санитар-саклау зоналары. Предприятиеләрнең санитар-саклау зоналары гамәлдәге санитар кагыйдәләр һәм нормалар таләпләре нигезендә билгеләнә;

157.5. төзүче-50 м радиуста төзелеш майданчыкларының якын-тирә территорияләре һәм гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә 50 м радиуста аларга керү юллары;

157.6. торак йортларның хужалары-бирелгән жир участогы чикләрендә (яисә жир участогының фактта килеп туган чиге буенча, әгәр жир участогы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта) һәм йорт каршындагы территория 5 м яисә урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта));

157.7. Стационар булмаган объектлар хужалары (лоткалар, киосклар, павильоннар һәм башка стационар булмаган сәүдә объектлары) һәм сезонлы кафелар - объект урнаштыру өчен бирелгән территория һәм аның янәшәсендәге территория урынның тышкы чигеннән алып урамның машина юлына кадәр 10 м ераклыкта (юл буйлап объект урнашкан очракта);

157.8. базарларның идарә итү компанияләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмалары (рестораннар, кафелар, кибетләр) - бирелгән жир участогы чикләрендәге территорияләр һәм аның янәшәсендәге 50 м радиуста урнашкан территория урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

157.9. биналарның, корылмаларның милекчеләре яисә башка хокукка ия булучылар-бина, корылма яисә бирелгән жир участогының чикләре буенча һәм аның янәшәсендәге 10 м радиустагы территория һәм урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

157.10. Автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендә һәм башка жир кишәрлекләрендә урнашкан ягулык салу станцияләре - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә һәм аның янәшәсендәге 50 м радиустагы территорияләр һәм урамның машина йөрү өлешенә кадәр;

157.11. гараж кооперативлары - бирелгән жир участогы чикләрендәге территория, аның тирә-ягы (50 м радиуста урнашкан тирәлек) һәм урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр һәм аларга керү юллары;

157.12. гражданның коммерцияле булмаган бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача берләшмәләре - бирелгән жир кишәрлеге территориясе һәм аның тирә-ягы 10 м радиуста урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

157.13. жирләү урыннары-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә һәм аның тирә-ягы 10 м радиуста;

157.14. гомуми файдаланудагы территорияләрдә бурычлар вәкаләтле органнарга йөкләнә;

157.15. жир кишәрлекләре хокукына ия булучылар-бирелгән жир участогы чикләрендә (яисә жир участогы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, фактта килеп туган жир чиге буенча) һәм тирә-юнь территориясе 5 м жир участогының тышкы чигеннән яки урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта));

157.16. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау тукталышлары

хужалары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория һәм жир кишәрлегенен тышкы чигеннән 10 м ераклыкта һәм урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) янәшәдәге территория.

IX. Муниципаль берәмлек территориясеннән каты, сыек коммуналь калдыклар һәм чүп-чар жыюны һәм чыгаруны оештыру тәртибе

158.Муниципаль берәмлек территориясеннән коммуналь калдыклар һәм чүп - чар жыюны һәм чыгаруны оештыру тәртибе (алга таба-тәртип) муниципаль берәмлек территориясеннән коммуналь калдыкларны һәм чүп-чар жыюны һәм чыгаруны оештыру өлкәсендә бердәм таләпләрне билгели

159. Әлеге Тәртип кагылмый:

159.1. Предприятиенен үзәндә юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр тарафыннан хужалык максатларында файдаланыла торган сәнәгать, төзелеш, радиоактив, медицина, биологик, токсик калдыкларга, шулай ук житештерү калдыкларына, чимал, материаллар, ярымфабрикат калдыкларына.

159.2. Махсус норматив-хокукий актлар белән регламентлана торган коммуналь калдыкларны һәм чүп-чарны утильләштерүгә һәм эшкәртүгә.

160. Әлеге Тәртипнең максаты-коммуналь калдыкларның һәм чүп-чарның халык саулыгына һәм яшәү тирәлегенә тискәре йогынтысын киметү, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә чисталык һәм тәртипне тәэмин итү.

161. Муниципаль берәмлек территориясендә каты калдыкларны жыю һәм чыгару ысулы:

161.1. Авыл жирлеге территориясендә шәхси торак йортларда һәм 3 катка кадәр күпфатирлы торак йортларда яшәүчеләрдән каты көнкүреш калдыкларын жыю контейнерсыз башкарыла.

161.2. Каты көнкүреш калдыкларын, шулай ук эре габаритлы калдыкларны чыгару региональ оператор белән килешү төзү юлы белән башкарыла.

162. Каты көнкүреш калдыкларын контейнерсыз жыю.

162.1. Каты көнкүреш калдыкларын контейнерсыз жыю урыннары авыл жирлеге хакимияте тарафыннан билгеләнә .

162.2 каты көнкүреш калдыклары жыю, килешү нигезендә, каты көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару белән шөгыльләнүче региональ оператор тарафыннан бер тапкыр кулланыла торган тарада (чүп капчыклары һәм чүп пакетлары) башкарыла.

162.3. Территорияләрдә, чүп-чар төягән вакытта коелган калдыклардан чистартуны, каты көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару белән шөгыльләнүче оешма башкарырга тиеш.

163. Зур габаритлы калдыкларны жыю һәм чыгару

163.1 Калдыкларны жыюның контейнерларсыз ысулы булганда, эре габаритлы калдыкларны алып китү мондый калдыкларның милекчеләре мөстәкыйль рәвештә, ә махсуслаштырылган оешма белән төзелгән килешү булганда - махсуслаштырылган оешмага бирелгән тиешле гариза нигезендә башкарыла.

163.2. Зур габаритлы калдыкларны һәм төзелеш калдыкларын контейнерларга ташларга, шулай ук аларны саклауга юл куярга ярамый.

164. сыек көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару

164.1. Канализацияләnmәгән йортлар территориясендә сыек көнкүреш калдыкларын жыю өчен хужалар яки баланста тотучылар тарафыннан су үткәрми торган чокыр һәм каты фракцияләр бүлеге өчен капкачлы һәм рәшәткәле жир өсте өлеше булган ишегалды чүп-чар чокырлары ясала,

164.2. ишегалды чүп-чар чокырлары санитария нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры китереп жиһазландырылырга һәм урнаштырылырга тиеш.

164.3. Сыек көнкүреш калдыкларын чыгару махсуслаштырылган оешма белән килешү нигезендә башкарыла.

Сыек көнкүреш калдыклары махсус оешма тарафыннан моның өчен махсус билгеләнгән урыннарга чыгарылырга тиеш.

164.4. Авыл жирлеге территориясендә түбәндәгеләр тыела:

1) сыек көнкүреш калдыкларын турыдан-туры басуларга һәм яшелчә бакчаларына чыгарырга;

2) каты көнкүреш калдыклары жыю өчен куелган контейнерларга, ишегаллары территориясенә, дренаж һәм яңгыр канализациясенә, юлларга һәм тротуарларга сыек көнкүреш калдыклары агызырга.

165. Житештерү һәм куллану калдыклары

165.1. Юридик затларда һәм индивидуаль эшкуарларда житештерү һәм куллану нәтижәсендә барлыкка килгән калдыклар "Житештерү һәм куллану калдыклары турында" 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ номерлы Федераль законның таләпләре нигезендә жыелырга, тупланырга, алардан файдаланырга, зарарсызландырырга, күчереп йөртөргә, урнаштырылырга тиеш.

165.2. Юридик затларда һәм шәхси эшмәкәрләрдә барлыкка килә торган житештерү һәм куллану калдыкларын күпфатирлы йортлар контейнерларына, шулай ук шәһәр территорияләрендә төзелгән шәхси торак йортлар янында урнашкан контейнерларга ташлау рөхсәт ителми.

Х. Кагыйдәләр таләпләренең үтәлешен тикшереп тору

166. Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар өлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән авылжирлеге территориясен төзекләндерү таләпләренең үтәлешен тәэмин итәләр.

167. Әлеге кагыйдәләрне бозган өчен административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә (федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында каралган нормаларны һәм кагыйдәләрне үз эченә алган, аларны үтәмәгән өчен административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексы нигезендә җаваплылык билгеләнгән нигезләмәләрдән тыш) җаваплылыкка тартыла.

168. Төзекләндерү өлкәсендәге закон таләпләрен һәм муниципаль хокукый актларны үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыкка тарту өлеге таләпләрне үтәүдән һәм җибәрелгән житешсезлекләрне төзәтүдән азат итми.